

Koningsdag 2022

Rapport voor de NOS

Amsterdam, 21 april 2022

© Ipsos 2022. All rights reserved. Contains Ipsos' Confidential and Proprietary information and may not be disclosed or reproduced without the prior written consent of Ipsos.

Om de vragen
die we stellen
én die we
beantwoorden

ZEKER WETEN

Inleiding

Ieder jaar voert Ipsos, in opdracht van de NOS, een opinieonderzoek uit waarin we de Nederlandse bevolking naar hun mening over de koning, het koningshuis en de monarchie vragen.

Na twee Koningsdag-edities die grotendeels werden overschaduwd door de coronacrisis kan de verjaardag van de koning dit jaar weer in zijn oude vorm gevierd worden. In het Koningsdagonderzoek van dit jaar staan we stil bij de vraag of percepties van het functioneren van koning Willem-Alexander en koningin Maxima zijn veranderd tijdens de coronaperiode. Daarnaast vragen we ons af of Nederlanders – door de afgelopen coronajaren – Koningsdag nu anders vieren dan voorheen.

Prinses Amalia is afgelopen december achttien jaar geworden. Dit heeft geleid tot een toename in media-aandacht voor de kroonprinses en haar privéleven. Ook heeft het koningshuis een maand voor Koningsdag bekend gemaakt Oekraïense vluchtelingen op te vangen op kasteel Het Oude Loo.

Bij deze zaken, en meer, staan we stil in deze editie van het Ipsos-NOS Koningsdagonderzoek. In dit rapport presenteren we de belangrijkste resultaten en kijken we naar de trend door de jaren heen.

Maren Hekkema

Research Executive
maren.hekkema@ipsos.com

Sander Nieuwkerk

Senior Research Executive
sander.nieuwkerk@ipsos.com

Inhoud

03
Conclusie

04
Willem-Alexander, Maxima en de prinsessen

17
De monarchie

28
Koningsdag en actualiteiten

33
Onderzoeks-opzet

Klik op de tegel om naar het hoofdstuk te gaan

Conclusie

Vorig jaar zagen we – voor het eerst in jaren – een significante afname van het draagvlak voor de monarchie. Ons onderzoek van dit jaar laat zien dat de steun voor de monarchie nu stabiel blijft ten opzichte van 2021. Nog steeds is een meerderheid voorstander van de huidige staatsvorm. Het vertrouwen in de Koning - en de tevredenheid met het functioneren van de koning – zijn dit jaar echter wel nog verder gedaald. Nederlanders zijn steeds kritischer over het staatshoofd, maar dat vertaalt zich niet in een verdere afname van de steun voor de monarchie.

1. Willem-Alexander, Máxima en de prinsessen

Vorig jaar zijn het vertrouwen in de koning en de tevredenheid met zijn functioneren – na jaren van stabiliteit – gedaald. Deze daling blijkt geen incident en heeft zich dit jaar voortgezet. Op dit moment heeft nog maar ongeveer de helft van de bevolking (47%) vertrouwen in de koning. In 2020 was dit aandeel nog 76%. Daarnaast geeft het Nederlandse volk de koning gemiddeld een 6,7, terwijl hij in 2020 nog een 7,7 kreeg.

De tevredenheid met koningin Máxima daalde ook in 2021, maar stabiliseert zich nu. Net als vorig jaar zijn bijna zeven op de tien Nederlanders (68%) tevreden over haar functioneren. Máxima wordt beoordeeld met een 7,6.

Het privéleven van kroonprinses Amalia komt steeds vaker in het nieuws. Voor een ruime meerderheid van alle Nederlanders (71%) is dit niet nodig – in ieder geval tot Amalia staatshoofd is. Daarbij is het aandeel Nederlanders dat vindt dat de prinsessen vaker in de media te zien moeten zijn licht afgenomen (van 20% vorig jaar naar 16% nu).

Nu Amalia achttien jaar is geworden, heeft ze recht op een toelage. Amalia zal deze toelage tot het eind van haar studie terugsturen. Dat is terecht, aldus driekwart van de Nederlandse bevolking.

2. De monarchie

Na een flinke daling in het draagvlak voor de monarchie in 2021, is de steun voor de monarchie als staatsvorm dit jaar onveranderd gebleven. Nog steeds vinden drie op de vijf Nederlanders (58%) dat Nederland een monarchie moet blijven. Het aandeel Nederlanders dat vindt dat Nederland een republiek moet worden is ook onveranderd (24%). Opvallend is wel dat de steun voor een republiek langzaam toe lijkt te nemen onder 55-plussers, een groep die eerder stevast voorstander was van de monarchie.

Sinds afgelopen jaar is het aandeel Nederlanders dat zich druk maakt over de kosten van de monarchie groter dan de groep die zich daar geen zorgen over maakt. Dit verschil is in 2022 iets groter geworden dan vorig jaar: 41% maakt zich nu zorgen over de kosten, ongeveer een kwart (27%) doet dat niet. Verder vinden meer Nederlanders het belangrijk dat het koningshuis verantwoording aflegt over de eigen kosten, en dat er meer openheid komt over de kosten van de monarchie.

Ook zien we dat dit jaar de steun voor de tradities van de monarchie daalt. Minder Nederlanders – vergeleken met vorig jaar - vinden het goed dat het oudste kind van de koning automatisch de troonopvolger is. Daarbij vindt 42% dat de koning de troonrede voor moet lezen (in 2021 nog 50%).

3. Koningsdag en actualiteiten

Na twee coronajaren kan Koningsdag weer zoals vanouds gevierd worden. Vergeleken met vorig jaar, gaan dan ook meer mensen Koningsdag vieren (van 46% naar 55%). Een kwart van de Nederlanders gaat naar een evenement en een zesde viert Koningsdag vanuit huis.

Terugkijkende op de coronacrisis zien we dat – met betrekking tot de rol van het Koninklijk Huis – de positieve stemming bij het begin uiteindelijk is omgeslagen naar een negatief sentiment. Zo voelt in 2021 bijna een kwart van de Nederlanders zich gesteund door de koning; terwijl nu 40% zich juist *niet* gesteund voelde tijdens de coronacrisis. Ook daalde – in de ogen van de bevolking - de zichtbaarheid van koning en koningin tijdens de coronacrisis: van 45% in 2020 naar 26% in 2021, en naar 22% dit jaar. Ook vindt maar ongeveer een derde van alle Nederlanders dat het koningshuis een meerwaarde heeft in tijden van crisis.

Verder vindt slechts 36% van alle Nederlanders dat het koninklijk echtpaar weet wat er speelt in de samenleving. Nog lager is het aandeel dat zegt dat de koning en koningin zich solidair hebben getoond met het volk (26%).

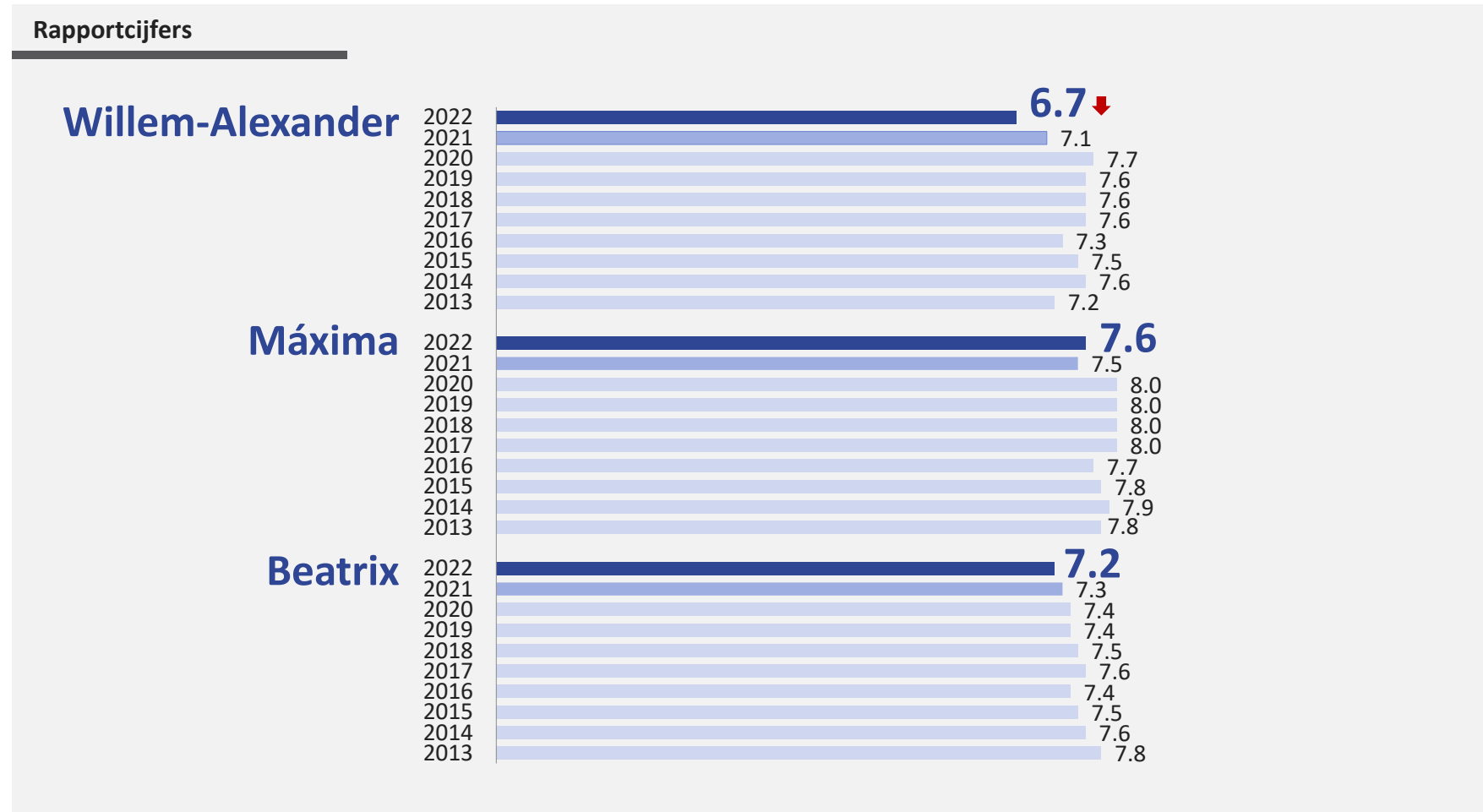
Nederlanders zijn daarentegen wel te spreken over de opvang van Oekraïense vluchtelingen in de koninklijke vertrekken; zes op de tien zien dit als positief. Er is wel verdeeldheid over de vraag of het Koninklijk Huis vluchtelingen opvangt ten behoeve van het eigen imago.

1.

Willem-Alexander, Máxima en de prinsessen

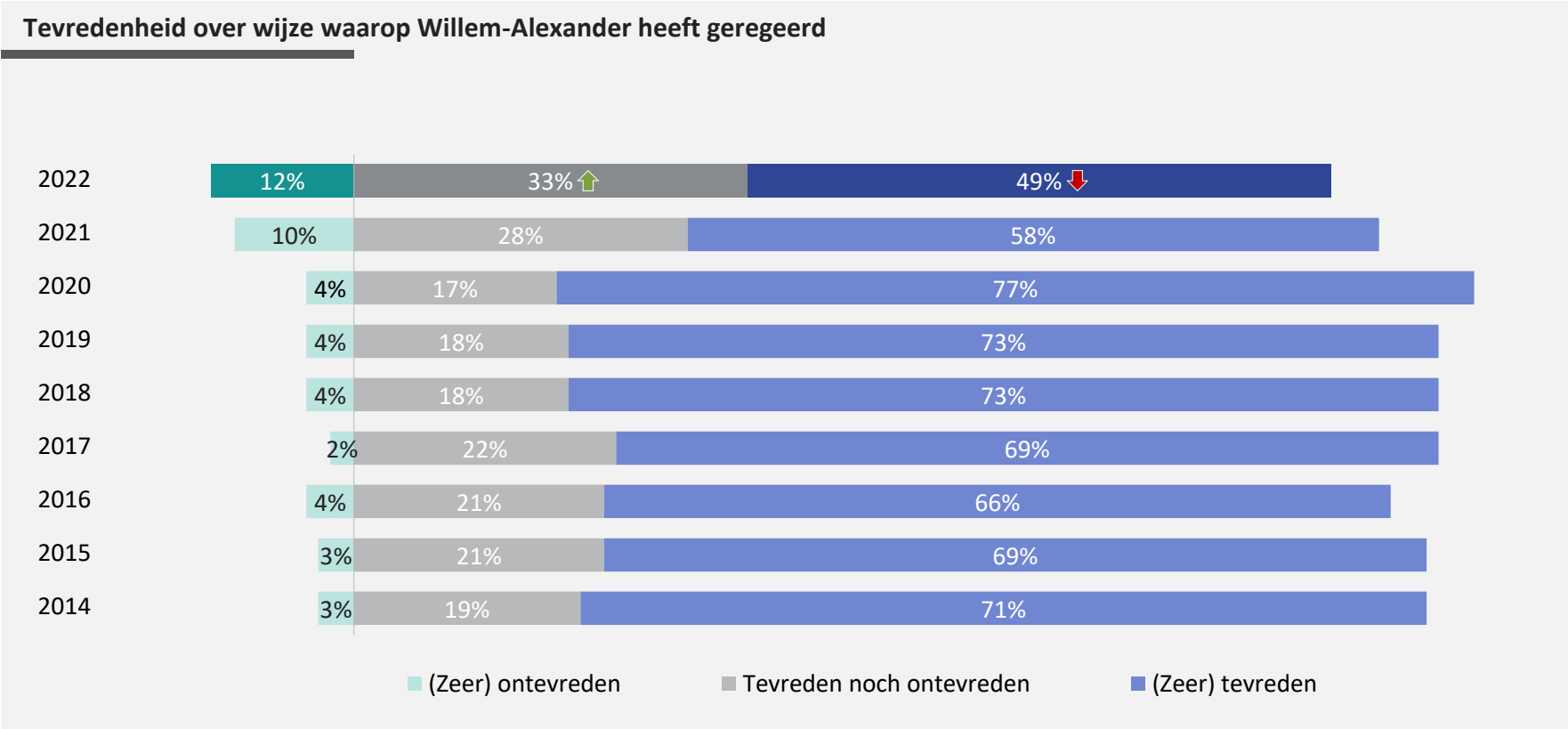
Het rapportcijfer van Willem-Alexander zakt dit jaar verder; de beoordelingen van Máxima en Beatrix blijven stabiel

Jongeren (18-34 jaar) beoordelen de leden van het koningshuis lager: zij beoordelen Willem Alexander met een 6.4, Máxima met een 7.2 en Beatrix met een 6.9. Ouderen (55+) beoordelen Willem-Alexander met een 6.9.

↓ ↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

Dit jaar verdere daling van de tevredenheid met Willem-Alexander

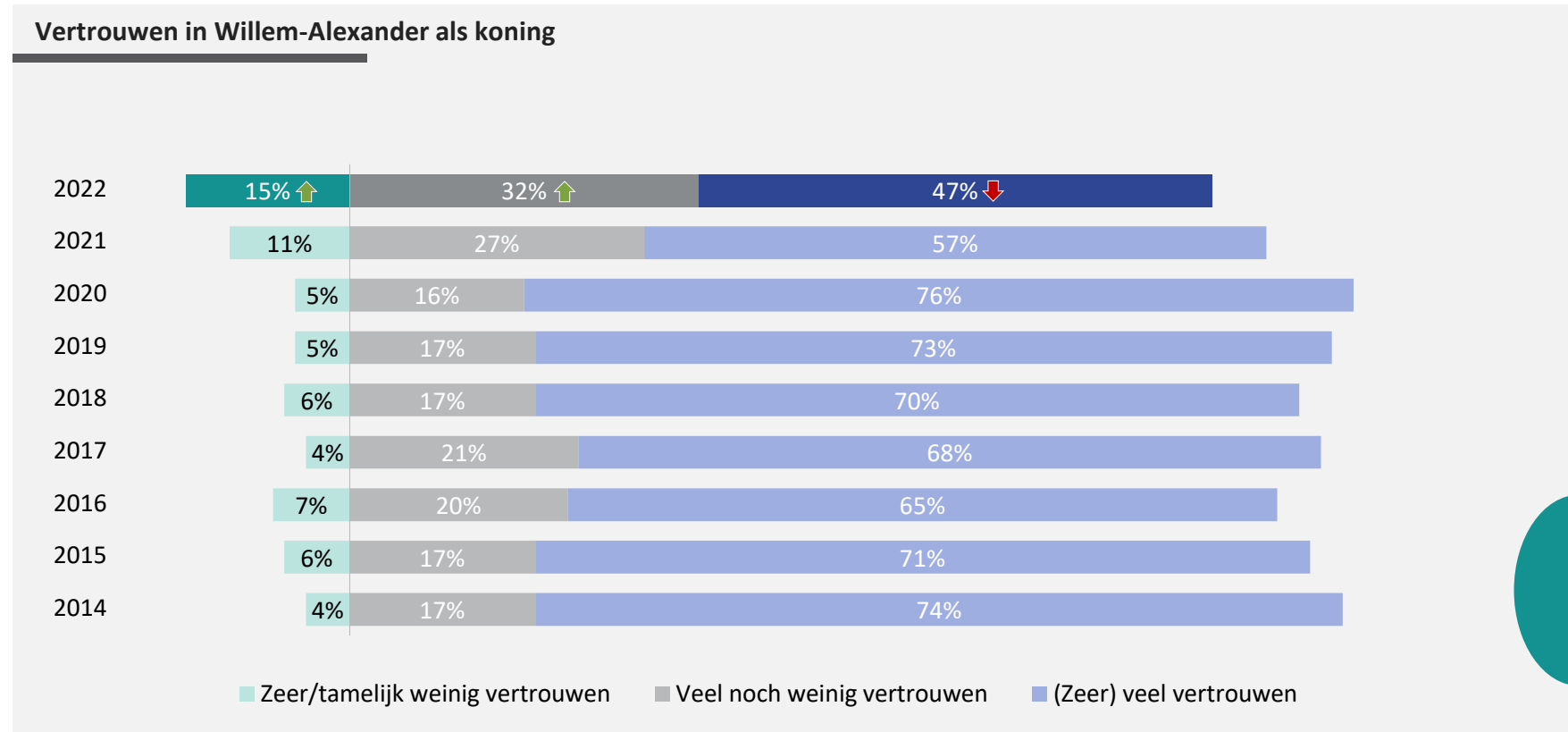
Door de jaren heen was de tevredenheid over hoe Willem-Alexander regeert als staatshoofd stabiel. Echter, sinds corona neemt deze tevredenheid af. Waar in 2020 driekwart van de Nederlanders (zeer) tevreden was over de wijze waarop de koning regeert, is dat nog maar de helft in 2022.

Vooral onder ouderen is het afgelopen jaar de tevredenheid over het regeren van Willem-Alexander afgenomen, van 65% naar 45%. Onder de jongeren is 50% tevreden over de wijze waarop Willem-Alexander heeft geregeerd.

↓↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

Willem-Alexander is sinds 2013 staatshoofd van Nederland. Hoe tevreden bent u over de wijze waarop hij de afgelopen jaren heeft geregeerd?
Basis: Nederlanders 18+ (2014-2018 circa n=500; 2019-2021 circa n=1000; 2022: n=1000)
Rest tot 100%: 'weet het niet/geen mening'

Ook het vertrouwen in Willem-Alexander is verder afgenomen: minder dan de helft van de Nederlanders heeft vertrouwen in de koning

Net als de tevredenheid over de manier waarop de koning regeert, daalt ook het vertrouwen in Willem-Alexander: nog maar de helft heeft (zeer) veel vertrouwen in de koning.

Tegelijkertijd neemt zowel het aandeel dat weinig vertrouwen heeft (van 11% naar 15%) als het aandeel dat veel noch weinig vertrouwen heeft (van 27% naar 32%) toe.

Ook hier is de daling het grootst onder ouderen: waar in 2021 nog twee op de drie ouderen veel vertrouwen in de koning hadden, is dat in 2022 gedaald naar minder dan de helft (van 64% naar 46%).

Rapportcijfer

6,7

Koning

Willem-Alexander

↓ ↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

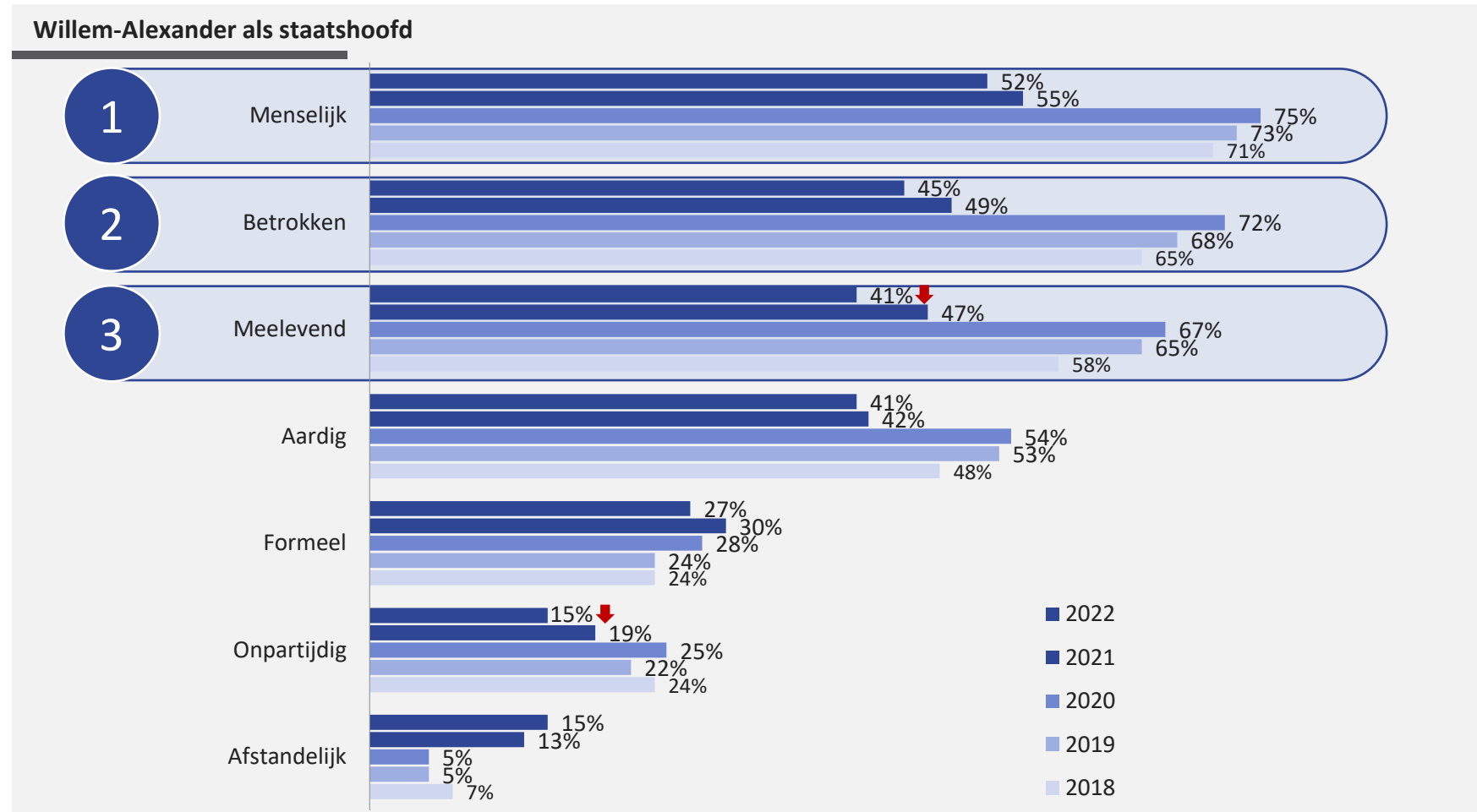
Hoeveel vertrouwen heeft u in Willem-Alexander als koning van Nederland?
Basis: Nederlanders 18+ (2014-2018 circa n=500; 2019-2021 circa n=1000; 2022: n=1000)
Rest tot 100%: 'weet het niet/geen mening'

© Ipsos 2022

ZEKER WETEN

Nederlanders vinden Willem-Alexander vooral menselijk, betrokken en meelevend. Toch is de associatie met 'meelevendheid' sterk gedaald dit jaar

In vergelijking met vorig jaar associëren Nederlanders Willem-Alexander minder vaak met 'meelevend'. Ook beoordelen ze hem minder vaak als 'onpartijdig' in zijn rol als staatshoofd.

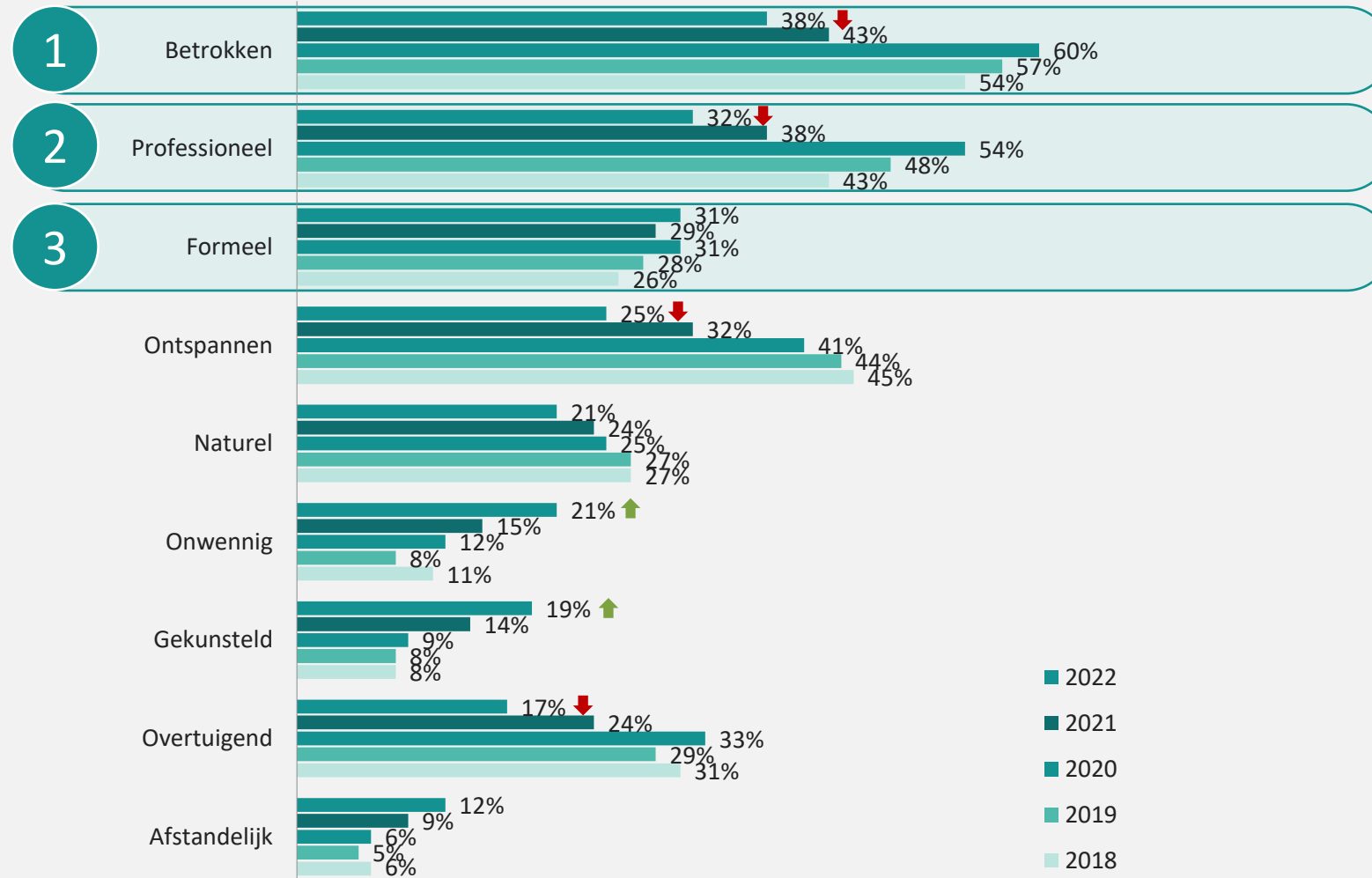
Ouderen vinden de wijze waarop de koning zijn rol als staatshoofd invult minder 'menselijk' overkomen dan vorig jaar (van 67% naar 49%). Ook vinden zij de koning minder 'meelevend' (van 57% naar 47%) en 'betrokken' (van 59% naar 48%).

↓ ↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

Welke van deze aspecten vindt u van toepassing op de wijze waarop Willem-Alexander zijn rol als staatshoofd invult?
Basis: Nederlanders 18+ (2018 circa n=500; 2019-2021 circa n=1000; 2022: n=1000)

Het aandeel Nederlanders dat Willem-Alexander betrokken en professioneel vindt in media-optredens is significant kleiner dan voorgaand jaar

Willem-Alexander tijdens optredens in media

Voor het tweede jaar op rij daalt het aandeel Nederlanders dat Willem-Alexander 'betrokken', 'professioneel', 'ontspannen' of 'overtuigend' over vindt komen in de media. Daarentegen is het aandeel Nederlanders dat de koning 'onwennig' of 'gekunsteld' over vindt komen toegenomen.

Vooral ouderen vinden de koning minder 'betrokken' overkomen dan vorig jaar (van 55% naar 38%), zij vinden de koning wél vaker 'gekunsteld' (van 12% naar 23%).

↓ ↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

Hoe vindt u dat Willem-Alexander overkomt bij zijn optredens in de media?
Basis: Nederlanders 18+ (2018 circa n=500; 2019-2021 circa n=1000; 2022: n=1000)

Wat waardeert u het meest in koning Willem-Alexander?

"Hij is overal **erg bij betrokken** en leest zich goed in van tevoren."

"**Sympathieke man** met heel veel verantwoordelijkheden. Hij maakt wel eens een fout, maar dat is menselijk. Ook hem mag dat gebeuren zonder direct aan de schandpaal genageld te worden."

"**Aandacht** voor de gewone burger, **toegankelijk**."

"Hij is **toegankelijk** en **betrokken**."

"Lijkt **oprecht** in zijn handelen, **familieman**."

"Een **stabiele basis** in onzekere politieke tijden."

Wat waardeert u het minst in koning Willem-Alexander?

"Soms **weinig inlevingsvermogen** voor probleemsituaties bij de bevolking."

"Zijn **verkeerde inschatting** bijv. op reis gaan tijdens corona."

"Dat de bevolking veel moet betalen voor zijn leven en dat hij daarvan zeer ruim kan leven en geen of **bijna geen belasting betaalt**."

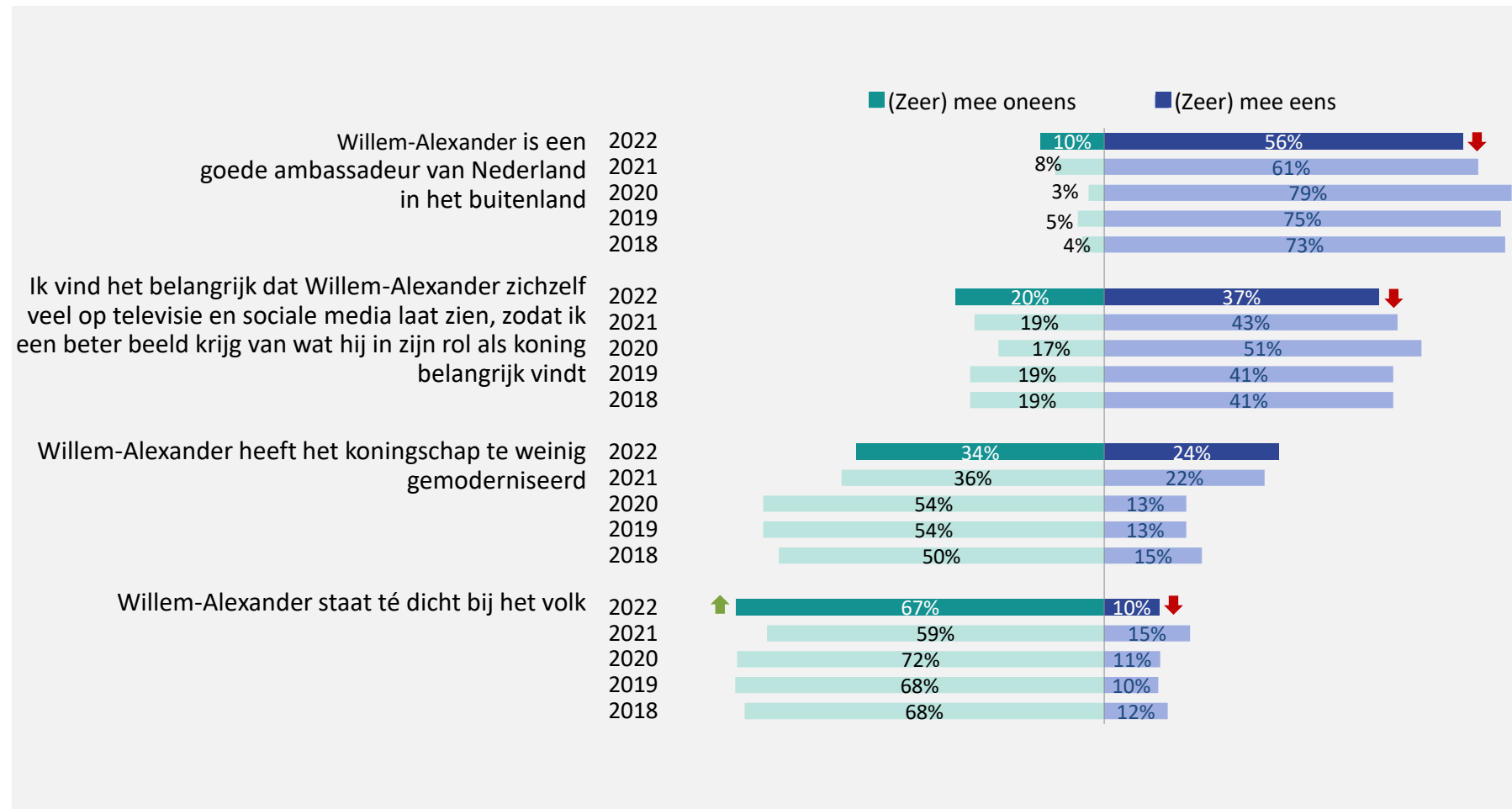
"**Geeft te veel geld uit** en houdt zich **niet aan de regels** die voor het volk wel gelden."

"Hij lijkt vooral bezig met z'n bootjes, vakantiehuizen, etc. en verder **weinig zin te hebben om z'n geërfde baan goed uit te voeren**."

"Hij maakt **verkeerde keuzes** en lijkt te veel op zichzelf gericht. Jagen op z'n landgoed, feestjes geven, naar Griekenland vliegen. Niet goed."

Iets meer dan de helft van de Nederlanders vindt Willem-Alexander een goede ambassadeur van Nederland, al is een dalende trend zichtbaar

Ruim de helft van de Nederlanders vindt Willem-Alexander een goede ambassadeur van Nederland in het buitenland. In de periode voor corona was dit nog ruim driekwart.

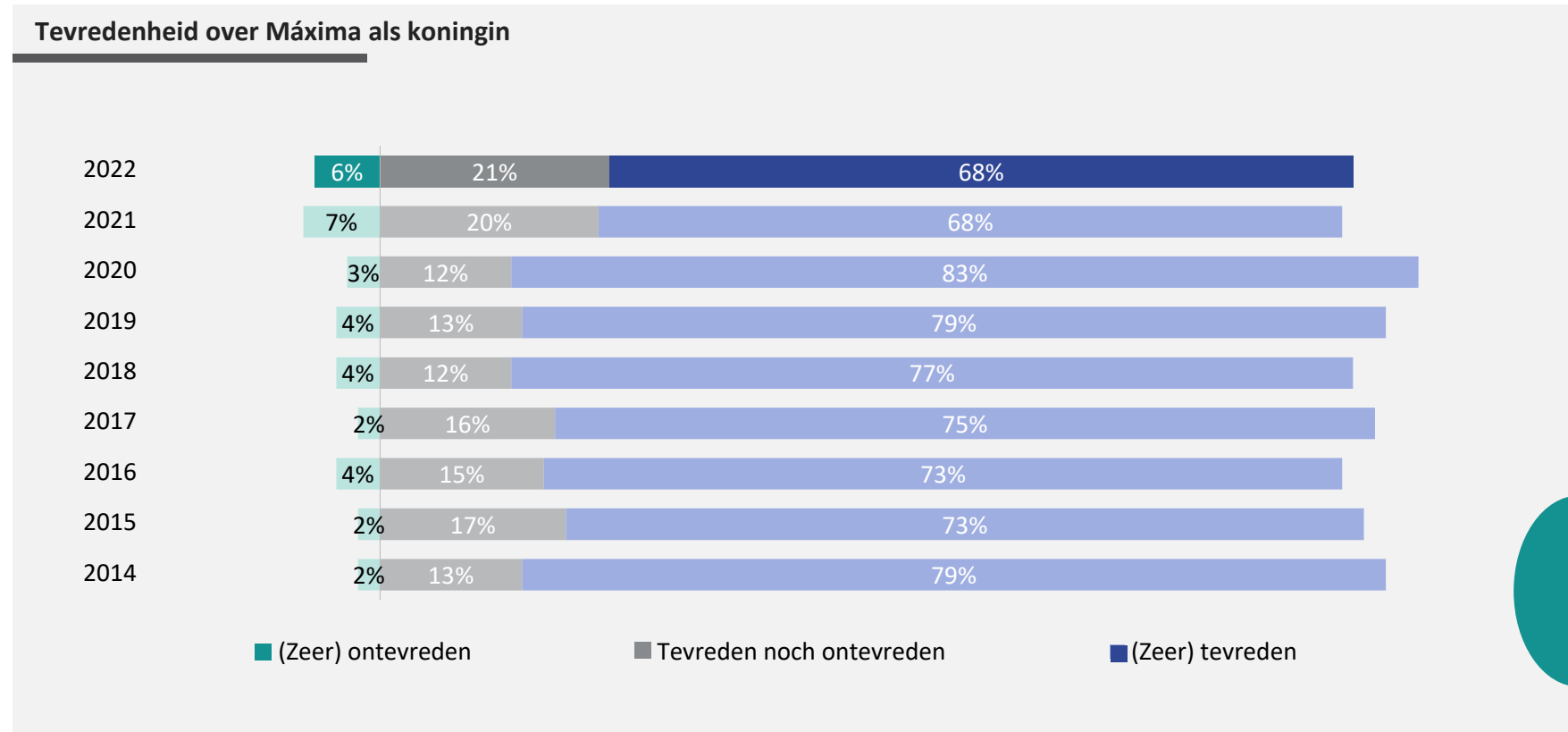
Verder is het aandeel Nederlanders dat het belangrijk vindt dat de koning zich veel laat zien gedaald (van 43% naar 37%).

Net als vorig jaar, vinden jongeren vaker dat de koning het koningschap te weinig heeft gemoderniseerd (31% versus 23% van de ouderen). Daarbij vinden zij minder vaak dat Willem-Alexander een goede ambassadeur van Nederland is (44% versus 62% van de ouderen).

↓ ↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

Hieronder volgt een aantal stellingen. Kunt u per stelling aangeven in hoeverre u het hiermee eens bent?
 Basis: Nederlanders 18+ (2018 circa n=500; 2019-2021 circa n=1000; 2022: n=1000)
 Rest tot 100%: 'eens noch oneens' of 'weet het niet/geen mening'

De tevredenheid over Máxima is nagenoeg stabiel gebleven; een ruime meerderheid is nog tevreden over de koningin

Nederlanders tussen de 35 en 54 jaar zijn het vaakst tevreden over Máxima (74%), gevolgd door de ouderen (70%). Jongeren zijn het minst vaak tevreden over de koningin (59%).

Rapportcijfer

Koningin

7,6

Máxima

↓↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

Máxima vervult sinds 2013 haar rol als koningin naast het staatshoofd. Hoe tevreden bent u over de wijze waarop zij dat doet?
Basis: Nederlanders 18+ (2014-2018 circa n=500; 2019-2021 circa n=1000; 2022: n=1000)
Rest tot 100%: 'weet het niet/geen mening'

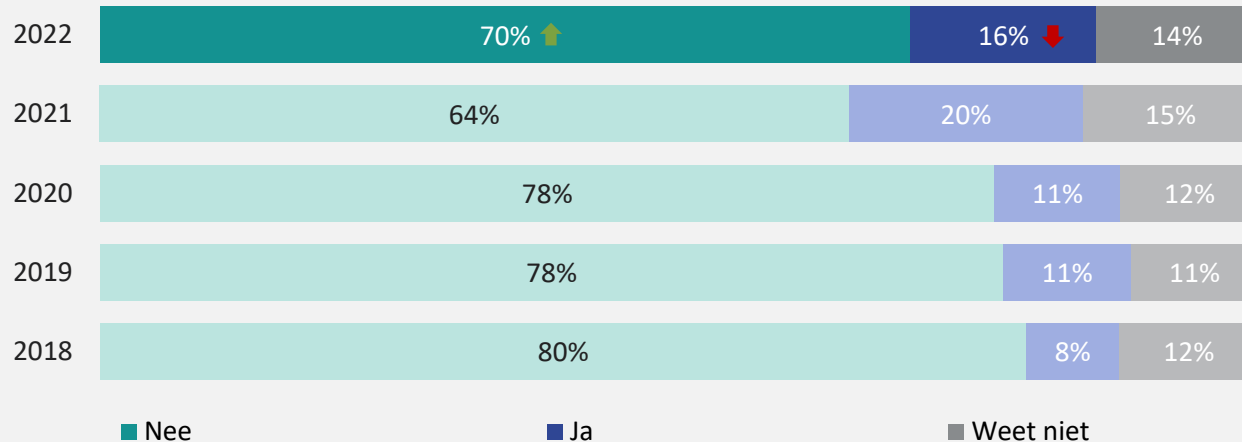
© Ipsos 2022

ZEKER WETEN

7 op de 10 Nederlanders vinden dat de prinsessen niet vaker in de media moeten verschijnen

Vindt u dat de prinsessen vaker in de media te zien moeten zijn?

Vergeleken met vorig jaar, vinden minder jongeren dat de prinsessen vaker in de media te zien zouden moeten zijn (van 32% naar 20%).

↓↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

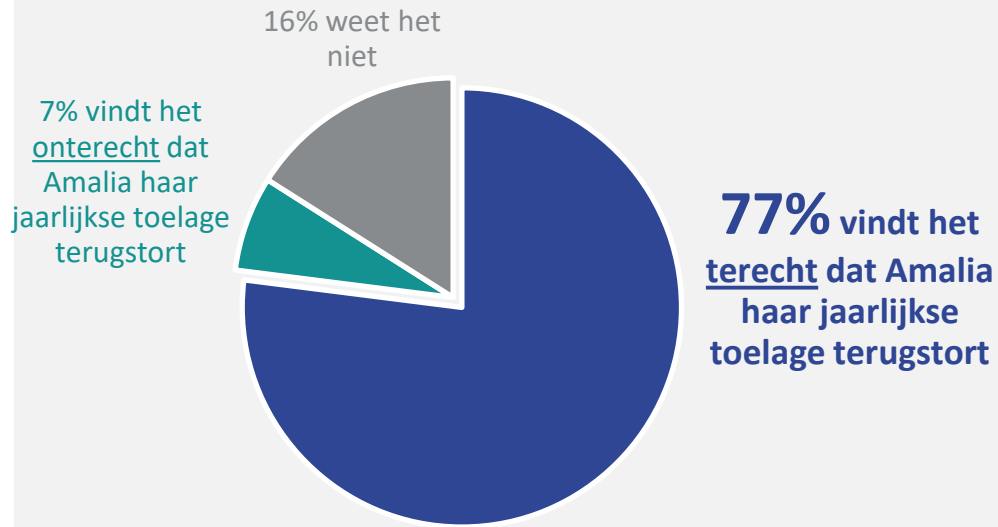
Koning Willem-Alexander en koningin Máxima proberen hun drie dochters zo veel mogelijk uit de publiciteit te houden. Behalve op Koningsdag en tijdens de fotosessies in Lech en de zomervakantie, zijn de prinsessen nauwelijks in de media te zien.

Vindt u dat de prinsessen vaker in de media te zien moeten zijn?

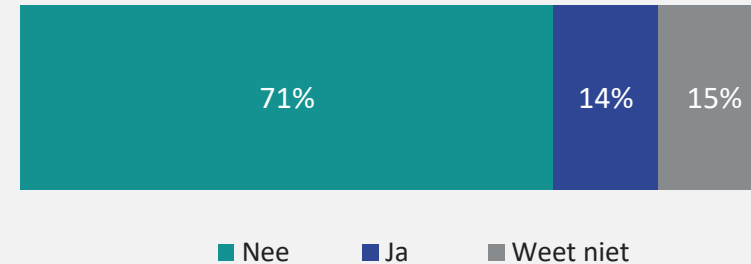
Basis: Nederlanders 18+ (2018 circa n=500; 2019-2021 circa n=1000; 2022: n=1000)

Driekwart van de Nederlanders vindt het terecht dat Amalia haar jaarlijkse toelage terugstort, een vergelijkbaar aandeel wil niet meer weten over Amalia's tussenjaar

Terecht dat Amalia haar jaarlijkse toelage tijdens haar studietijd terugstort?

Vindt u dat er meer bekend moet zijn over de invulling van het tussenjaar van Amalia?

Vanaf haar 18e verjaardag heeft Amalia recht op een jaarlijkse toelage van de overheid. Voor 2022 is dat 1.634.000 euro. De prinses heeft aangegeven af te zien van deze toelage en het bedrag ieder jaar tot het einde van haar studie terug te storten. Vindt u het terecht dat Amalia dit bedrag terugstort gedurende haar studie?

Prinses Amalia neemt nadat ze haar middelbare school heeft afgerond een tussenjaar voordat zij aan haar vervolgopleiding begint. Vindt u dat er meer bekend moet zijn over de invulling van dit tussenjaar?

Basis: Nederlanders 18+ (n=1000)

Nederlanders zijn verdeeld over de belangstelling voor het privéleven van Amalia; ruim een derde vindt dat haar privéleven in het nieuws mag komen wanneer zij aantreedt als staatshoofd

Belangstelling voor het privéleven van kroonprinses Amalia

Eén op de drie Nederlanders vindt dat het privéleven van de kroonprinses nooit in het nieuws zou mogen komen.

Wat vindt u van de belangstelling voor het privéleven van kroonprinses Amalia?

Basis: Nederlanders 18+ (n=1000)

Rest tot 100%: 'weet het niet/geen mening'

Wat is uw indruk van prinses Amalia?

“Zo jong..

Maar al zo getraind voor haar toekomstige rol.”

“Slimmer dan haar vader. Zich bewust van haar positie en de discussie daaromtrent.”

“Een jonge vrouw die met beide benen in de wereld staat. Weet volgens mij best wel wat er speelt en wat er verlangd wordt van haar.”

“Ze komt intelligent en sympathiek over.”

“Serieuze dame. Komt professioneel en vriendelijk over. Iemand met een groot verantwoordelijkheidsgevoel.”

“Ze is maatschappelijk betrokken en heeft een zeer grote verantwoordelijkheid voor een 18-jarige.”

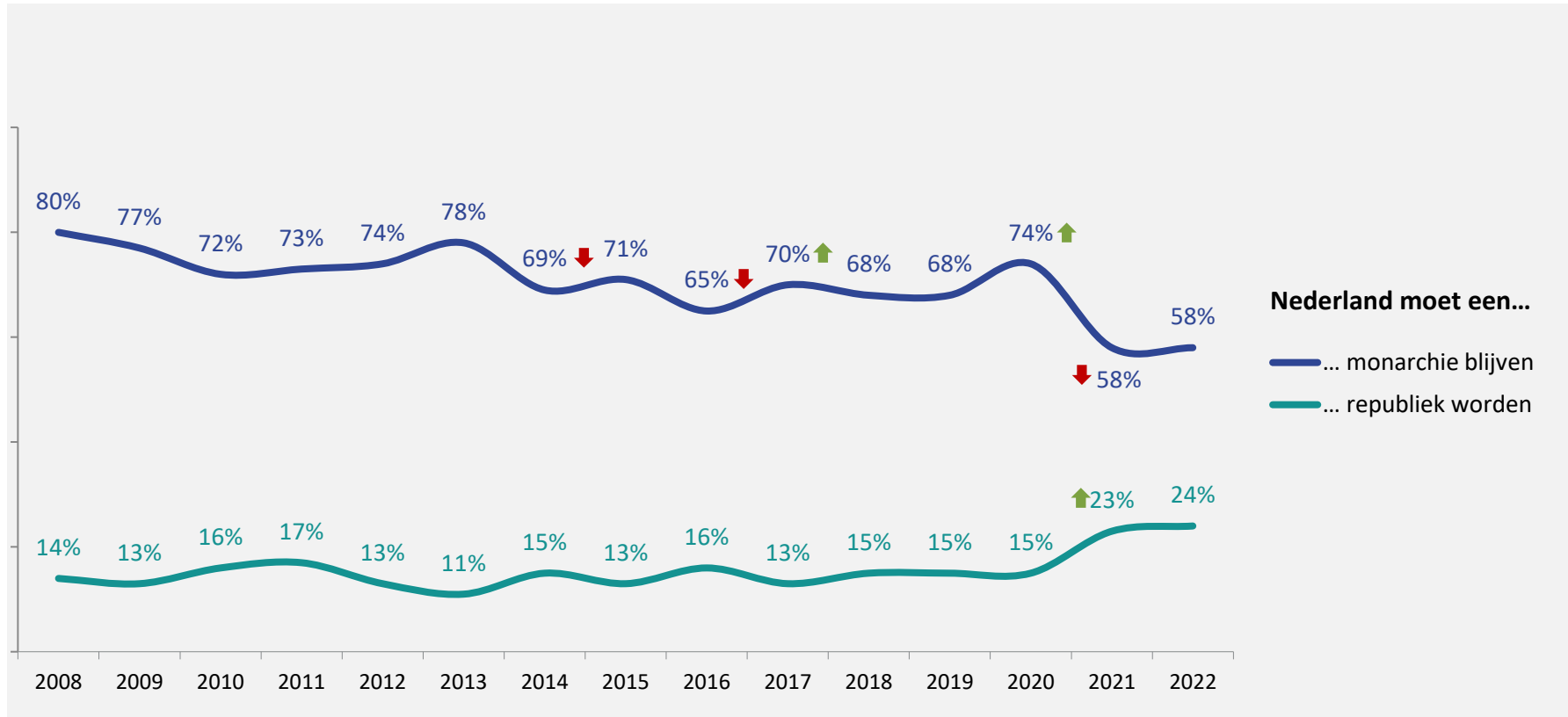

2.

De monarchie

Na een flinke daling in 2021 is de steun voor de monarchie stabiel gebleven

Nederland is een koninkrijk met een koning als staatshoofd. Wat is volgens u het beste: dat Nederland een monarchie blijft of dat het een republiek wordt met een gekozen president als staatshoofd?

Basis: Nederlanders 18+ (2008-2018 circa n=500; 2019-2021 circa n=1000; 2022: n=1000)

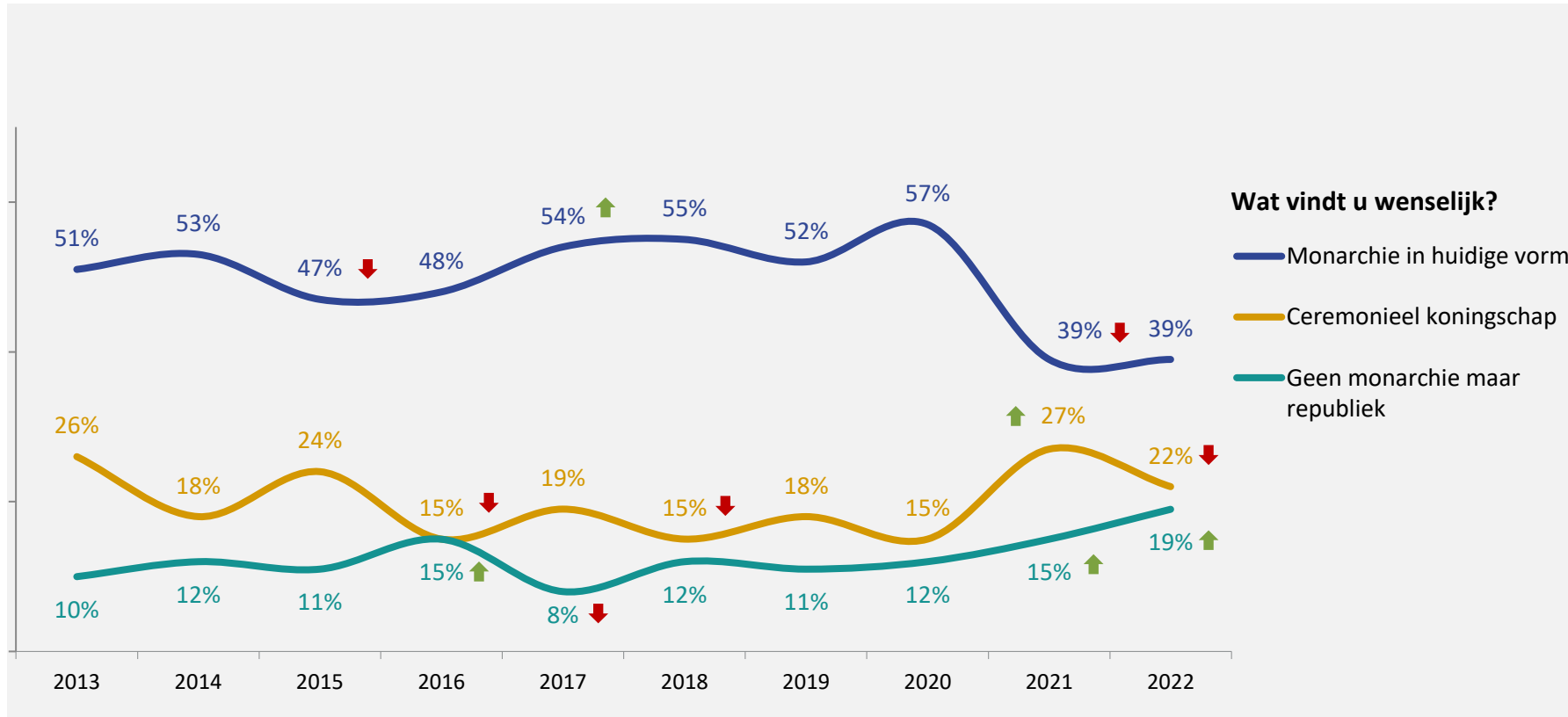
Rest deel tot 100%: 'weet het niet/geen mening'

Vanaf 2020 is de steun voor de monarchie – na een lange relatief stabiele periode – afgenomen. Hierbij lijkt de coronacrisis een rol gespeeld te hebben, aangezien het draagvlak voor de monarchie in december 2020 met 60% al lager lag dan in het voorjaar van 2020. De resultaten van dat onderzoek vindt u [hier](#).

Hoger opgeleiden vinden vaker dat Nederland een republiek moet worden (29% versus 19% laagopgeleiden en 21% middelhoog opgeleiden).

↓↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

Voorkeur voor monarchie in huidige vorm onveranderd sinds vorig jaar; steun voor een republiek stijgt door

Waar in 2021 het aandeel Nederlanders met een voorkeur voor het ceremonieel koningschap was toegenomen, is dit aandeel dit jaar gedaald (van 27% naar 22%). Daarnaast lijkt er sinds 2020 een groeiende groep Nederlanders te zijn die een republiek de voorkeur geven.

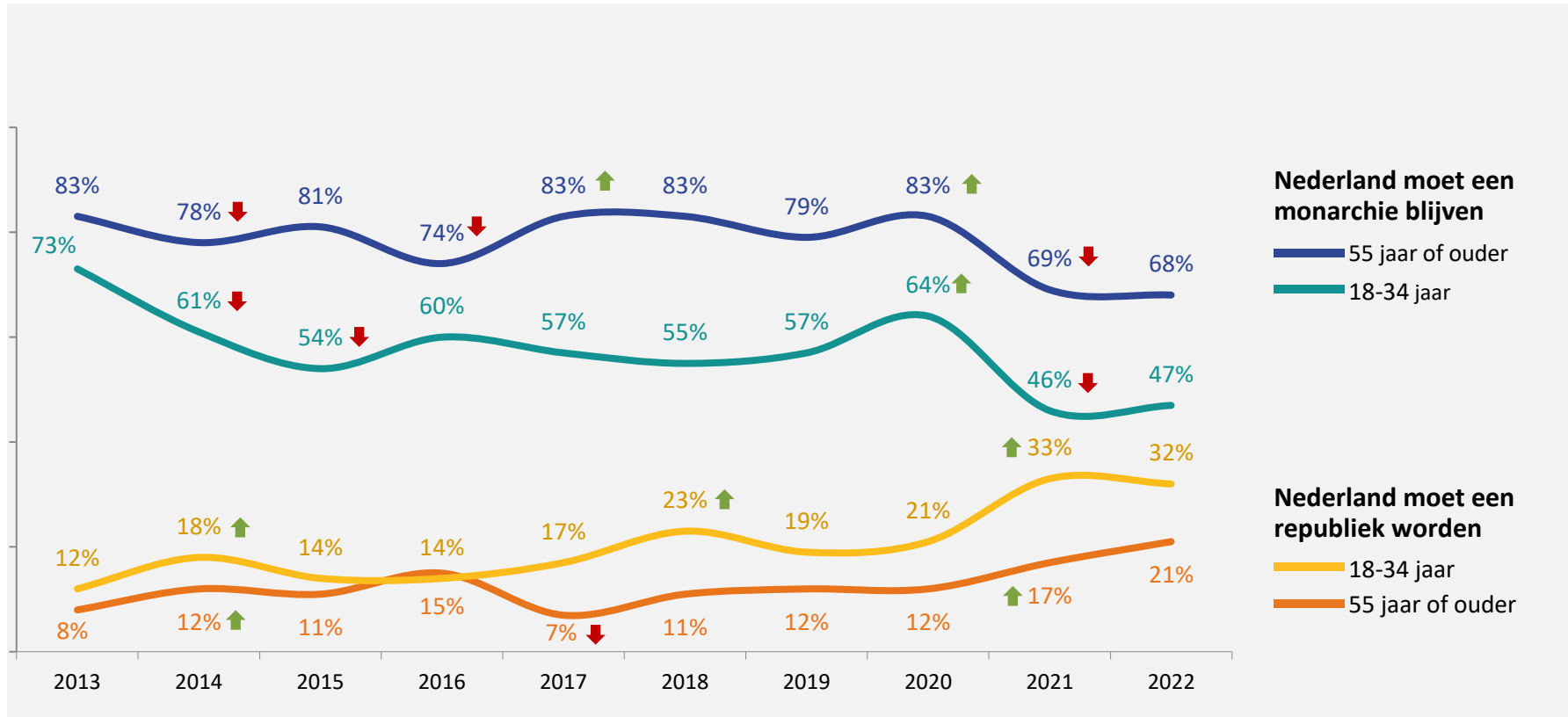
↓↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

Er wordt wel eens gesproken over een louter ceremoniële rol van het staatshoofd. Wat vindt u wenselijk?

Basis: Nederlanders 18+ (2013-2018 circa n=500; 2019-2021 circa n=1000; 2022: n=1000)

Rest tot 100%: weet het niet/geen mening

Steun voor monarchie nog steeds het grootst onder ouderen

Nederland is een koninkrijk met een koning als staatshoofd. Wat is volgens u het beste: dat Nederland een monarchie blijft of dat het een republiek wordt met een gekozen president als staatshoofd?

Basis: Nederlanders 18+ (2013-2018 circa n=500; 2019-2021 circa n=1000; 2022: n=1000)

Rest tot 100%: 'weet het niet/geen mening'

De steun voor de monarchie is zowel onder ouderen als onder jongeren nagenoeg gelijk gebleven aan 2021. Net als voorgaand jaar vindt ruim twee derde van de 55-plussers dat Nederland een monarchie moet blijven, tegenover de helft van de 18-34 jarigen.

Verder is het aandeel ouderen dat vindt dat Nederland een republiek moet worden voor het tweede jaar op rij licht toegenomen (van 17% naar 21%).

↓ ↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

 U gaf aan dat u wilt dat Nederland een monarchie blijft. Kunt u uw mening toelichten?

“Dan is er een baken tussen steeds wisselende politici.”

“Ik denk dat het Koningshuis echt een toevoeging is voor ons land en dat zouden we niet moeten afschaffen. Het helpt ons echt vooruit.”

“Het is nu eenmaal wat we zijn en wat Nederland Nederland maakt. Het heeft ook een bindende factor.”

“Ik denk dat een koning het beter voor heeft met zijn land en volk dan een president.”

“Ik weet niet of het doorbreken van een traditie wenselijk is.”

“Monarchie schept een positief klimaat voor onze democratie.”

Basis: Nederlanders 18+ die willen dat Nederland een monarchie blijft (n=1000)
Dit is een selectie van de gegeven open antwoorden

 U gaf aan dat u wilt dat Nederland een republiek wordt. Kunt u uw mening toelichten?

*“Monarchie is een ouderwets instituut.
Poppenkast.”*

“Koningshuis kost alleen geld en is hypocriet.”

“Een monarchie is niet meer van deze tijd, past niet goed binnen een democratisch bestel.”

“Is veel meer democratisch dan een koning/in geboren in een bepaalde familie.”

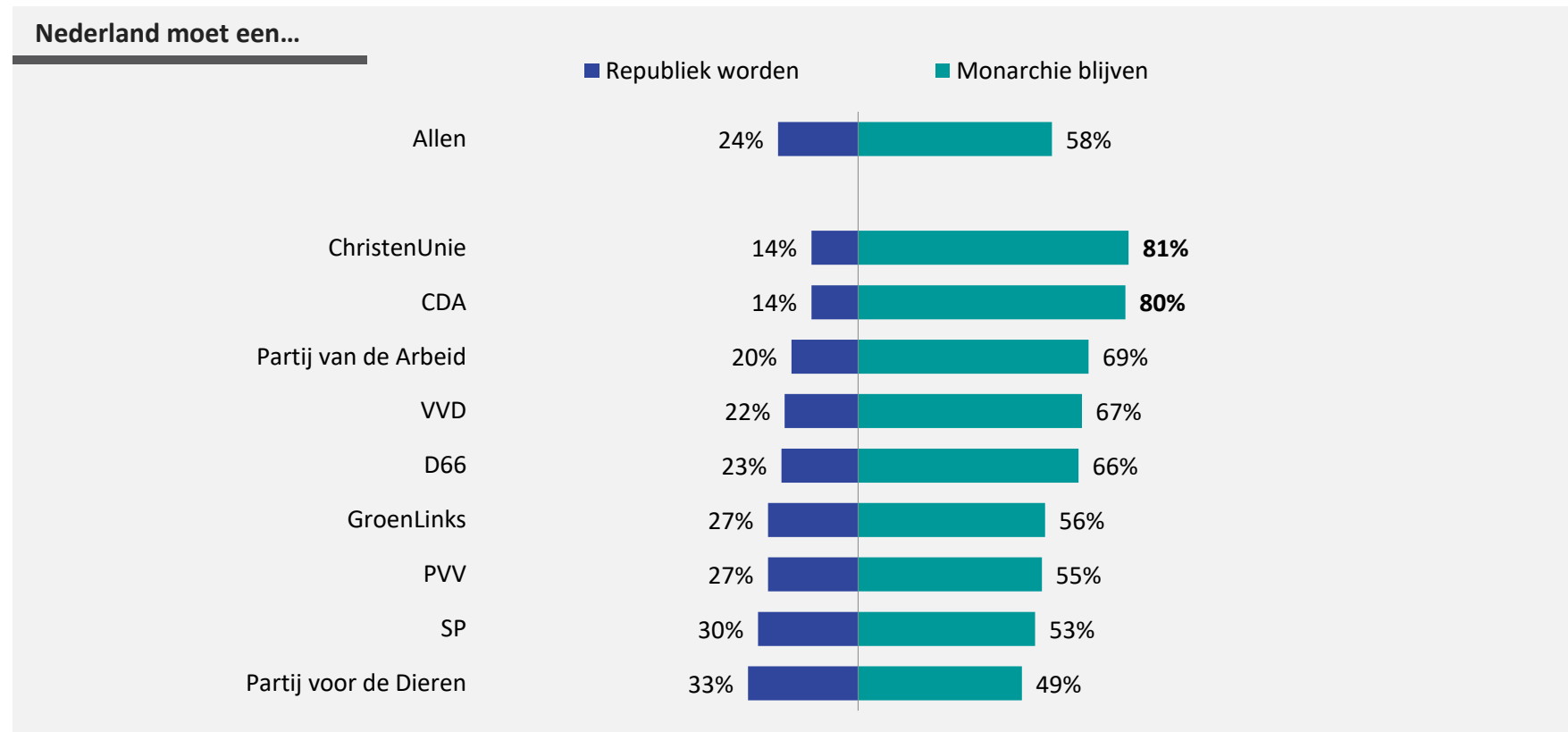
“Het vererven van het koningschap is in de huidige tijd achterhaald.”

“Het hoofd van een land moet gekozen zijn door het volk en dient een persoon te zijn met een goed maar gelimiteerd inkomen. Niet een hele familie die zich jaar na jaar verrijkt aan haar onderdanen.”

Basis: Nederlanders 18+ die willen dat Nederland een republiek wordt (n=1000)
Dit is een selectie van de gegeven open antwoorden

Kiezers van christelijke partijen zijn de grootste voorstanders van de monarchie - onder kiezers van Partij voor de Dieren is de steun voor een republiek het grootst

Binnen bijna alle grote partijen is er een meerderheid te vinden die vindt dat Nederland een monarchie moet blijven. Vooral onder de kiezers van christelijke partijen (ChristenUnie en CDA) is het draagvlak voor de monarchie groot.

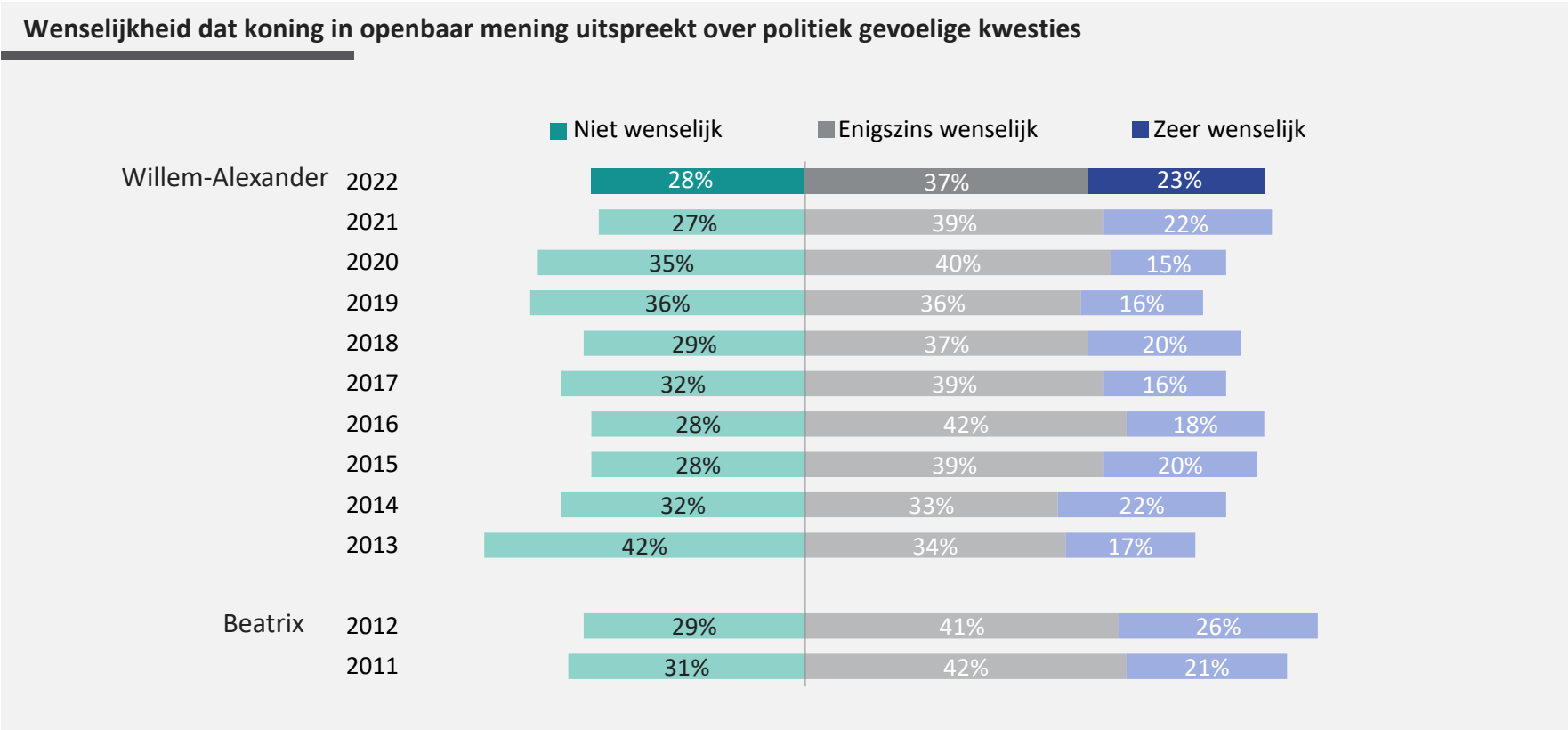
De steun voor een republiek is het grootst onder Partij voor de Dieren-kiezers (33%), maar ook hiervan geeft nagenoeg de helft de voorkeur aan het behoud van de monarchie.

Nederland is een koninkrijk met een koning als staatshoofd. Wat is volgens u het beste: dat Nederland een monarchie blijft of dat het een republiek wordt met een gekozen president als staatshoofd?

Basis: Nederlanders 18+ (n=1000); Partijen waar niet genoeg waarnemingen voor waren (n=<40) zijn niet meegenomen.

Rest tot 100%: weet het niet/geen mening; **Dikgedrukte** percentages weerspiegelen statistisch significante verschillen (95%) ten opzichte van de gemiddelde Nederlander

Nederlands is verdeeld over de vraag of de koning zich moet uitspreken over politiek gevoelige kwesties

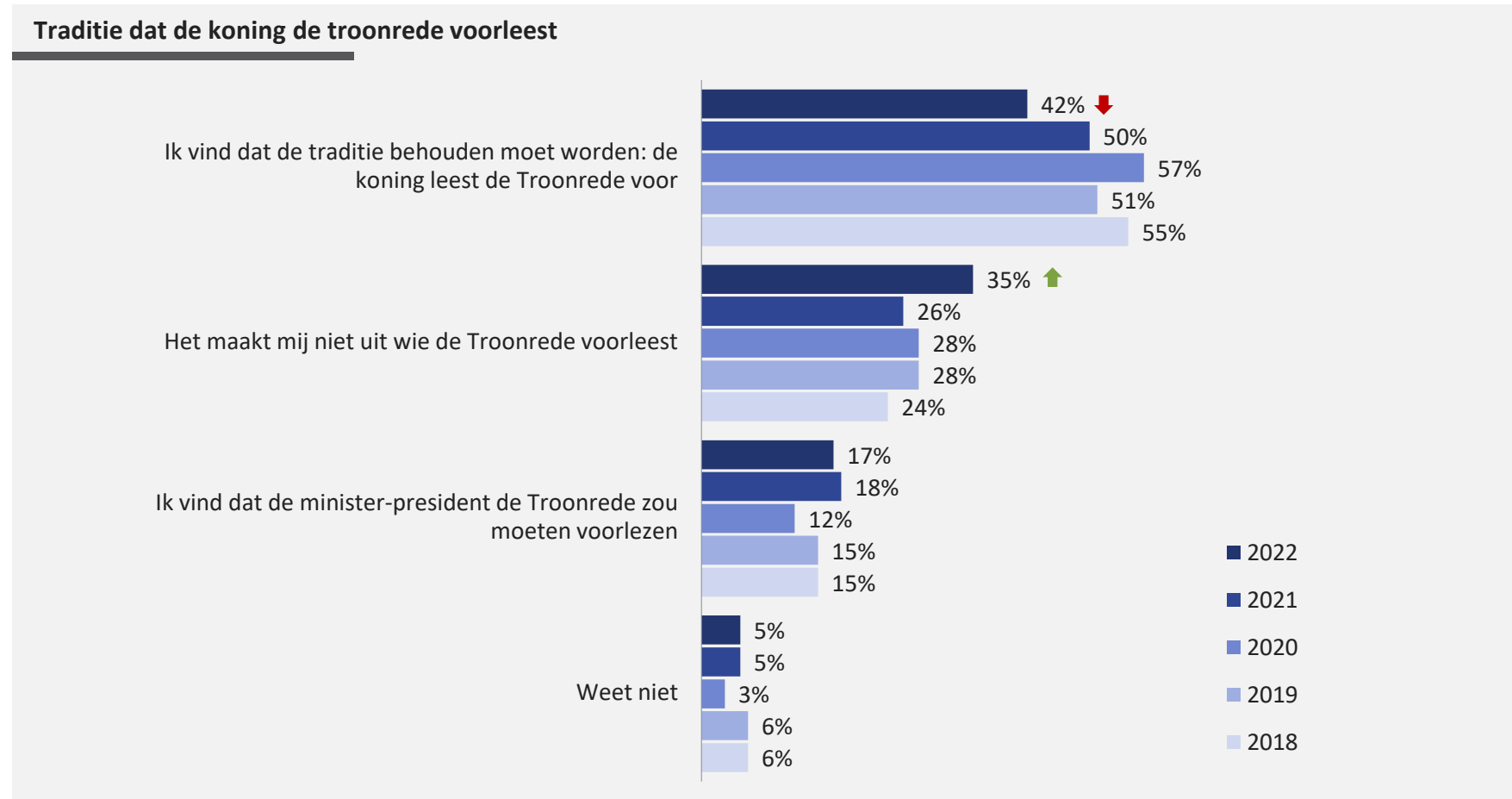

Met name hoger opgeleide mensen vinden het niet wenselijk dat de koning in het openbaar zijn eigen mening uitspreekt over politiek gevoelige kwesties (40% versus 15% van de laagopgeleiden en 23% van de middelhoog opgeleiden).

↓↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

De regering is verantwoordelijk voor alles wat de koning zegt. Zou u het wenselijk vinden als de koning in het openbaar zijn eigen mening uitspreekt, ook als het gaat over politiek gevoelige kwesties?
Basis: Nederlanders 18+ (2011-2018 circa n=500; 2019-2021 circa n=1000; 2022: n=1000)
Rest tot 100%: weet het niet/geen mening

Het aandeel Nederlanders dat vindt dat de koning de troonrede moet voorlezen is sterk gedaald

Elk jaar op Prinsjesdag leest de koning de Troonrede voor, waarin de plannen van het kabinet bekend worden gemaakt. De Troonrede is niet geschreven door de koning, maar door het kabinet. Welke van onderstaande stellingen past het meest bij uw mening?

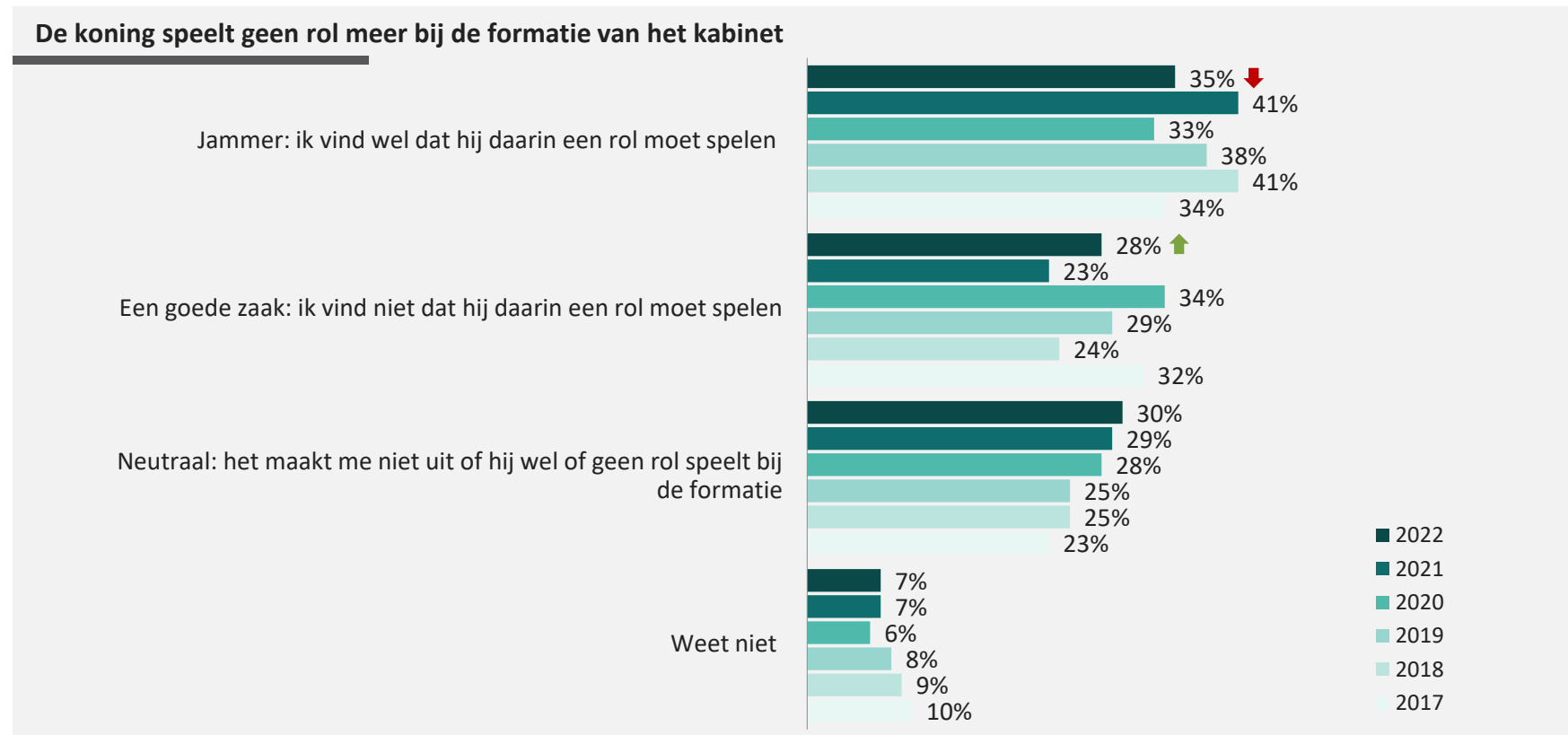
Basis: Nederlanders 18+ (2018 circa n=500; 2019-2021 circa n=1000; 2022: n=1000)

Waar de afgelopen jaren het ongeveer een kwart van de Nederlanders niet uitmaakte wie Troonrede voorleest, is dit aandeel in 2022 gestegen naar 35%. Deze toename komt bijna volledig voort uit Nederlanders die voorheen vonden dat de traditie behouden moest worden.

Vergeleken met vorig jaar vinden vrouwen minder vaak dat de koning de Troonrede voor moet lezen (van 52% naar 38%), het maakt hen minder vaak uit wie de troonrede voorleest (van 28% naar 38%).

↓↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

Drie op de tien Nederlanders vinden het een goede zaak dat de koning geen rol speelt in de kabinetsformatie; een sterke toename sinds 2021

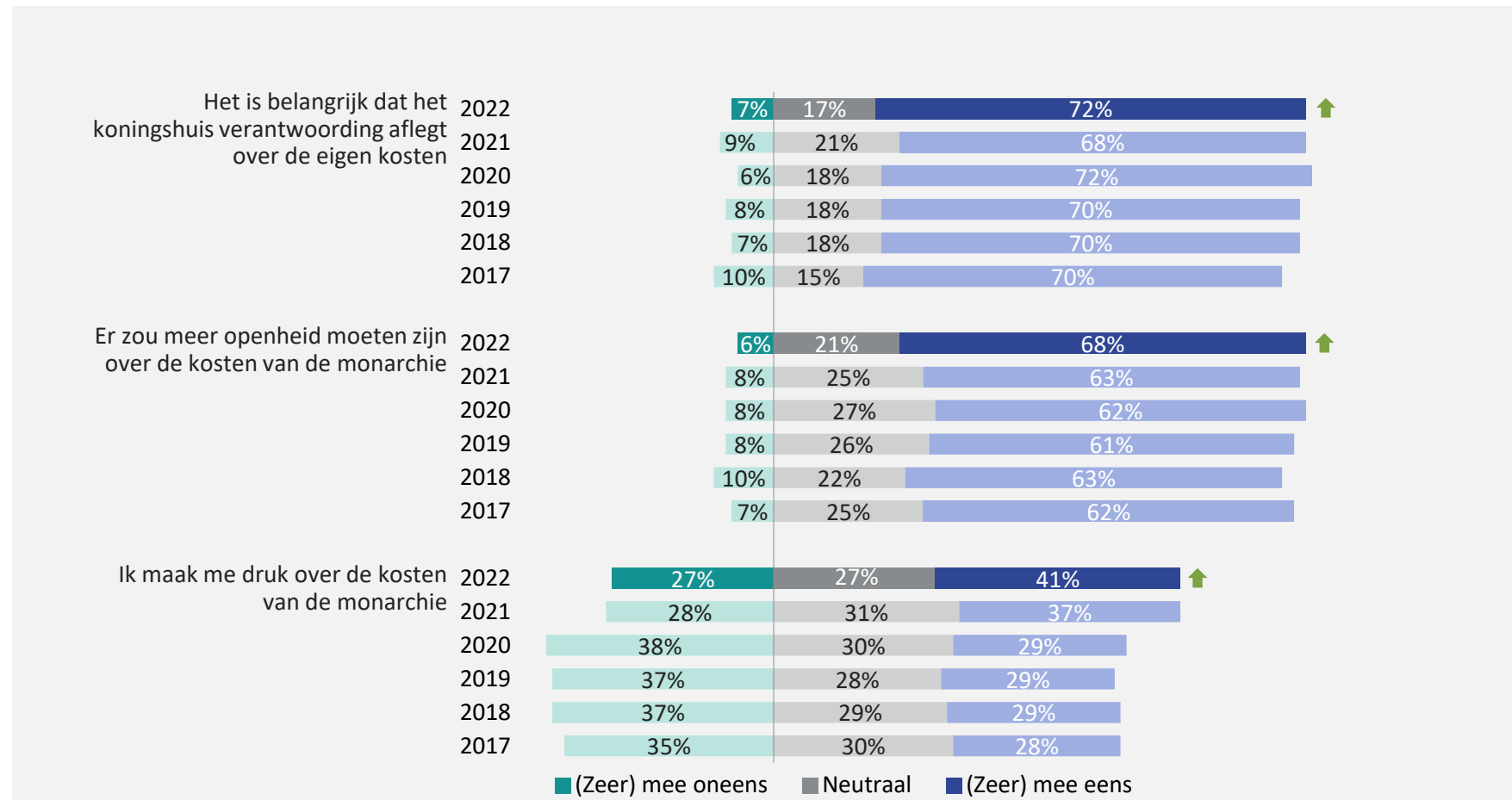
Eén op de drie Nederlanders (35%) vindt dat de koning een rol moet spelen in de formatie van het kabinet. Dit aandeel lag vorig jaar – toen er nog geformeerd werd – hoger, namelijk 41%.

Anderzijds is het aandeel Nederlanders dat vindt dat de koning geen rol moet spelen in de formatie toegenomen (van 23% naar 28%).

Vooral ouderen zien graag een rol voor de koning bij de formatie (41% versus 29% bij de jongeren en 31% bij de 35-54 jarigen).

↓↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

Nederlanders willen meer openheid en verantwoording over de kosten van de monarchie

Zeven op de tien Nederlanders vinden dat er meer openheid zou moeten zijn over de kosten (68%) en dat het koningshuis verantwoording af moet leggen over de eigen kosten (72%). Vergeleken met vorig jaar is de steun voor beide opvattingen toegenomen.

Tot 2021 maakte zo'n kwart van de Nederlanders zich zorgen over de kosten van de monarchie. Sindsdien is dat aandeel gegroeid: in 2021 maakte 37% zich zorgen, in 2022 is dat gestegen naar 41%.

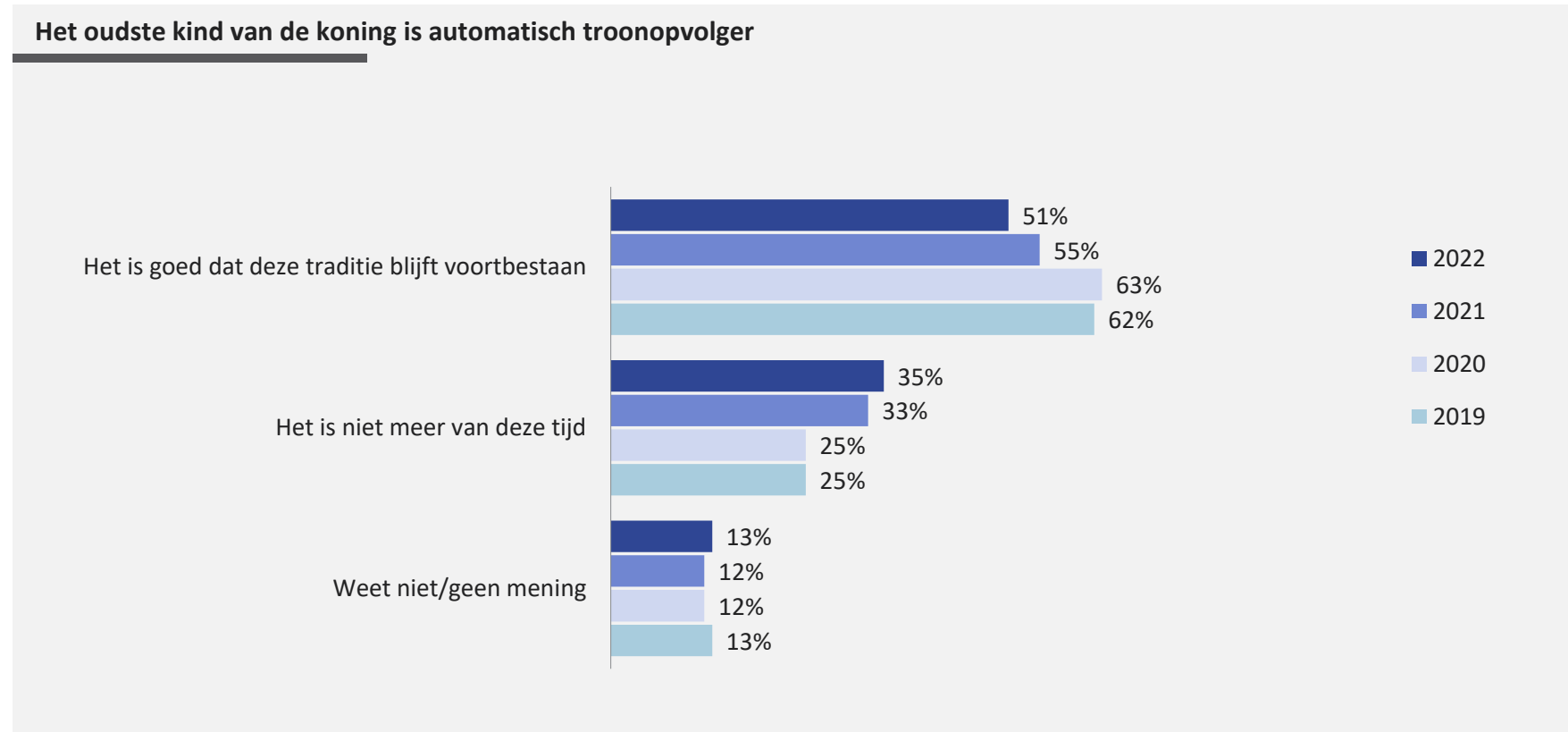
↓ ↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

Regelmatig staan de kosten van de monarchie ter discussie. In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen?

Basis: Nederlanders 18+ (2017-2018 circa n=500; 2019-2021 circa n=1000; 2022: n=1000)

Rest tot 100% 'weet niet/geen mening'

De helft van alle Nederlanders vindt het goed dat het oudste kind automatisch de troonopvolger is, maar een dalende trend is zichtbaar

Waar in 2020 twee op de drie Nederlanders het goed vonden dat het oudste kind automatisch de troonopvolger is, vindt in 2022 nog maar de helft van de Nederlanders dit goed (van 63% naar 51%).

Het aandeel Nederlanders dat het niet meer van deze tijd vindt, is sinds 2020 juist toegenomen (van 25% naar 35%).

Jongeren vinden het vaker niet meer van deze tijd (45%) terwijl een ruime meerderheid van de ouderen (59%) het juist goed vindt dat deze traditie blijft voortbestaan.

↓↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

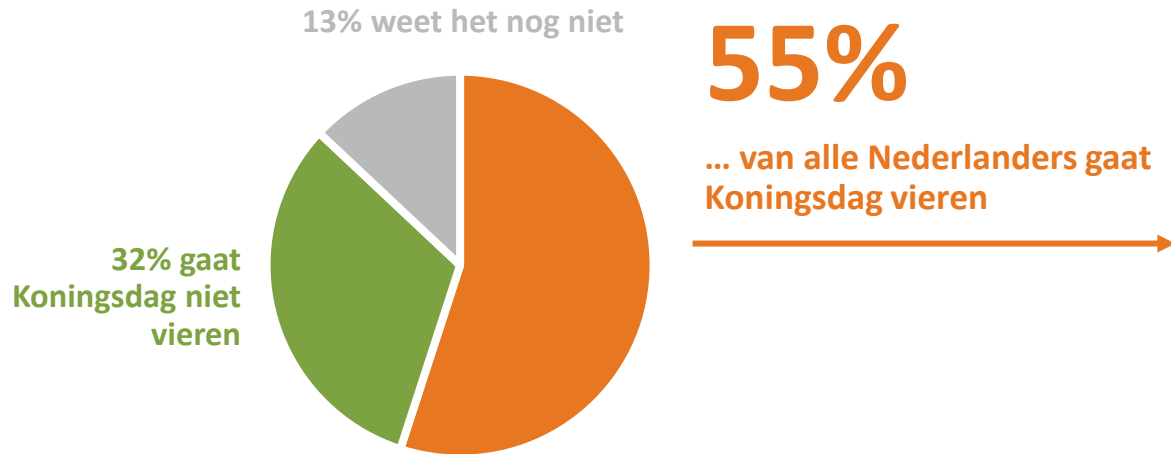
Op dit moment is het zo dat het oudste kind van de koning(in) automatisch de troonopvolger is. Wat vindt u daarvan?
Basis: Nederlanders 18+ (2019-2021 circa n=1000; 2022: n=1000)

3.

Koningsdag & actualiteiten

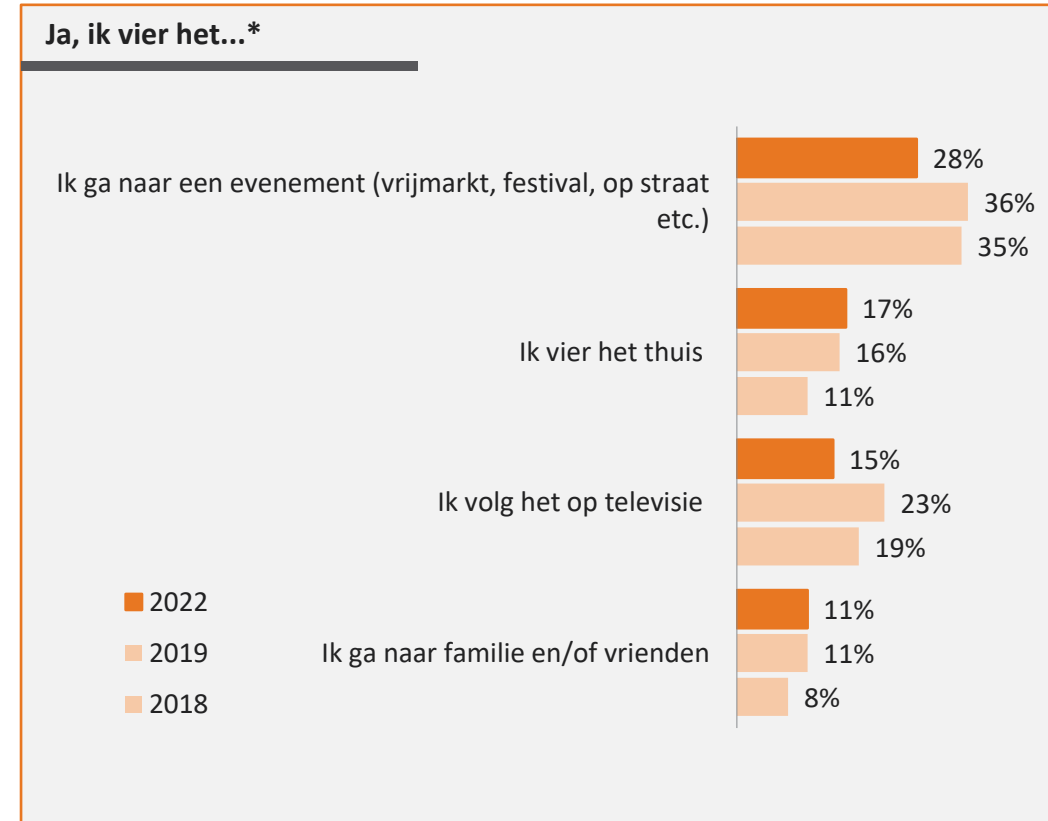

Ruim de helft van alle Nederlanders gaat Koningsdag vieren: iets meer dan een kwart viert dit op een evenement. Dit is minder dan voor de coronaperiode

Bijna twee derde (63%) van de jongeren geeft aan dat ze Koningsdag gaan vieren, voornamelijk door naar een evenement (36%) of naar familie en/of vrienden (18%) te gaan.

Bijna een derde van de ouderen (36%) gaat het niet vieren, de groep die het wel gaat vieren volgt het op televisie (24%) of viert het thuis (19%).

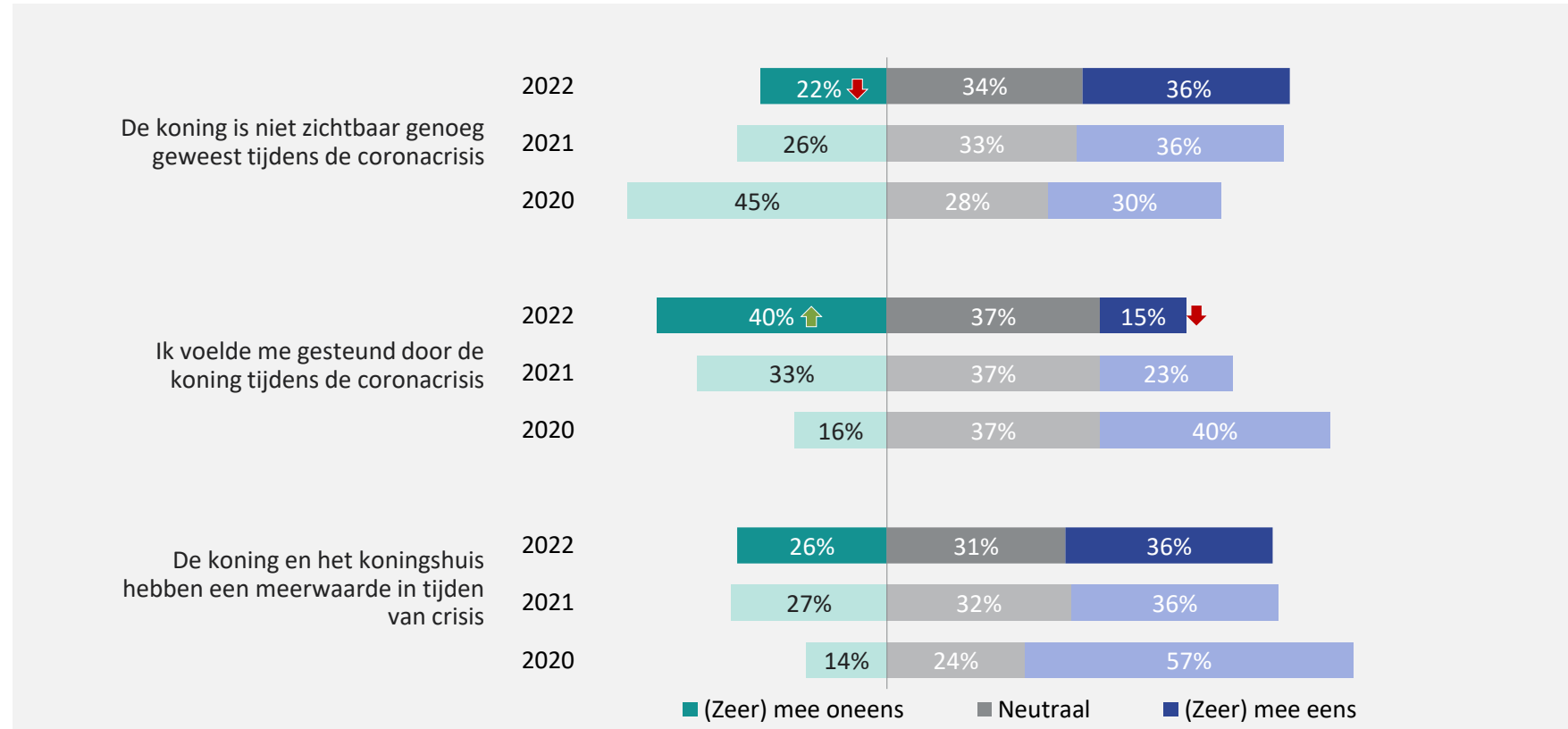

Hoe gaat u dit jaar Koningsdag vieren?

Basis: Nederlanders 18+ (2018 circa n=500; 2019 circa n=1000; 2022: n=1000)

* In 2020 en 2021 werd de vraag niet gesteld vanwege het coronavirus.

Ruim een derde van de Nederlanders vindt dat de koning niet zichtbaar genoeg is geweest tijdens de coronacrisis, en voelt zich niet gesteund

De volgende stellingen gaan over het optreden van de koning en koningin in deze coronatijden.
 In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?
 Basis: Nederlanders 18+ (2020-2021 circa n=1000; 2022: n=1000)
 Rest tot 100%: 'weet het niet/geen mening'

Bijna een op de vijf Nederlanders vond de koning zichtbaar genoeg tijdens de coronacrisis. Ten opzichte van het begin van de crisis, is de zichtbaarheid drastisch gedaald (van 45% naar 22%).

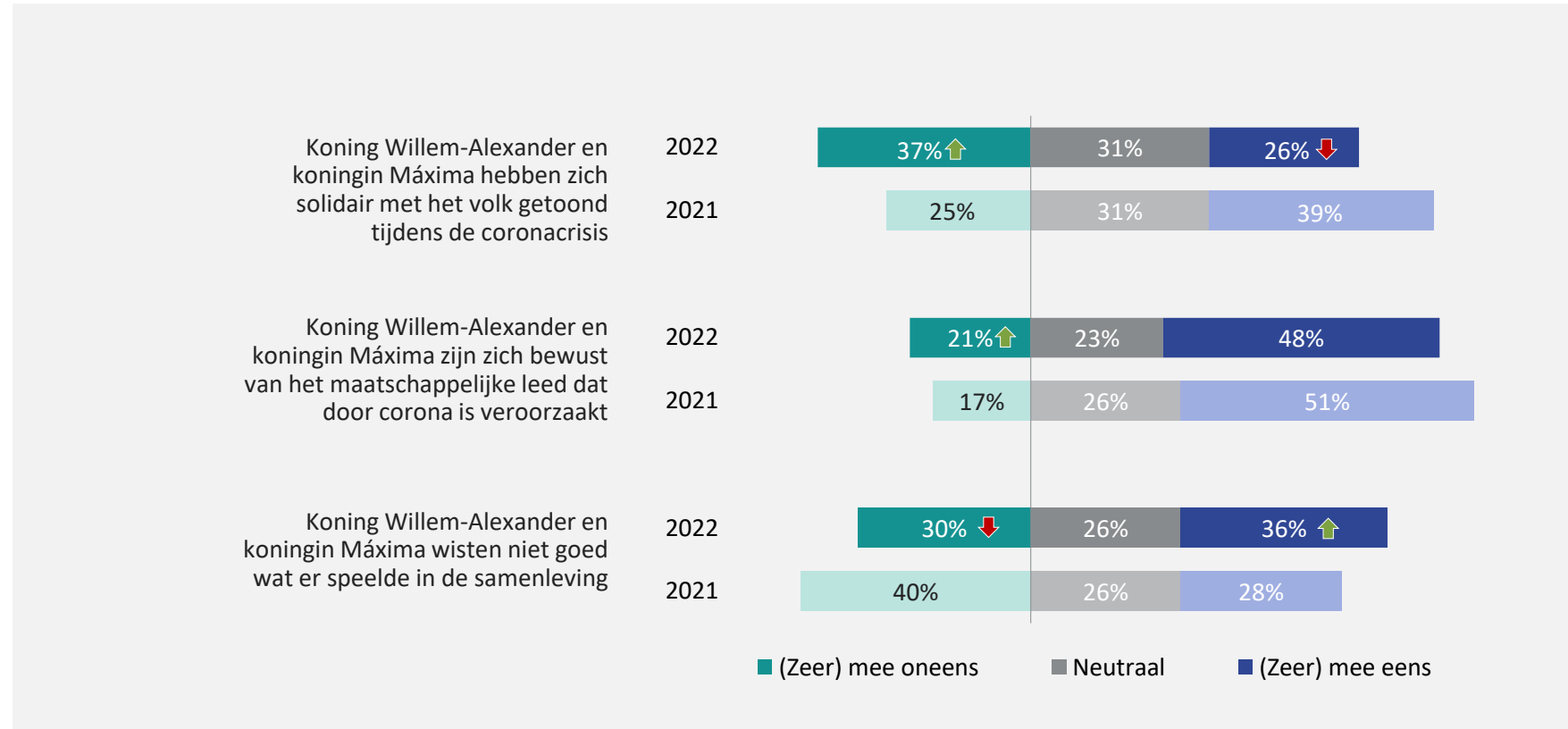
Verder voelde 40% van de Nederlanders zich niet gesteund door de koning tijdens de coronacrisis, terwijl één op de zeven zich wel door hem gesteund voelde.

Desondanks vindt een derde (36%) dat de koning en het koningshuis een meerwaarde hebben in tijden van crisis, waar een kwart (26%) ze juist geen meerwaarde vindt hebben.

Jongeren vinden vaker dat het koningshuis geen toegevoegde waarde heeft dan wel (37% versus 25%).

↓↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

Bijna vier op de tien Nederlanders vinden dat de koning en koningin niet solidair geweest zijn met het volk tijdens de coronacrisis

Vergeleken met vorig jaar vinden Nederlanders minder vaak dat het koninklijk echtpaar zich solidair heeft getoond met het volk tijdens de coronacrisis (van 39% naar 26%).

Ook denken Nederlanders vaker dan in 2021 dat het koninklijk echtpaar zich niet bewust is van het maatschappelijk leed dat door corona is veroorzaakt (van 17% naar 21%).

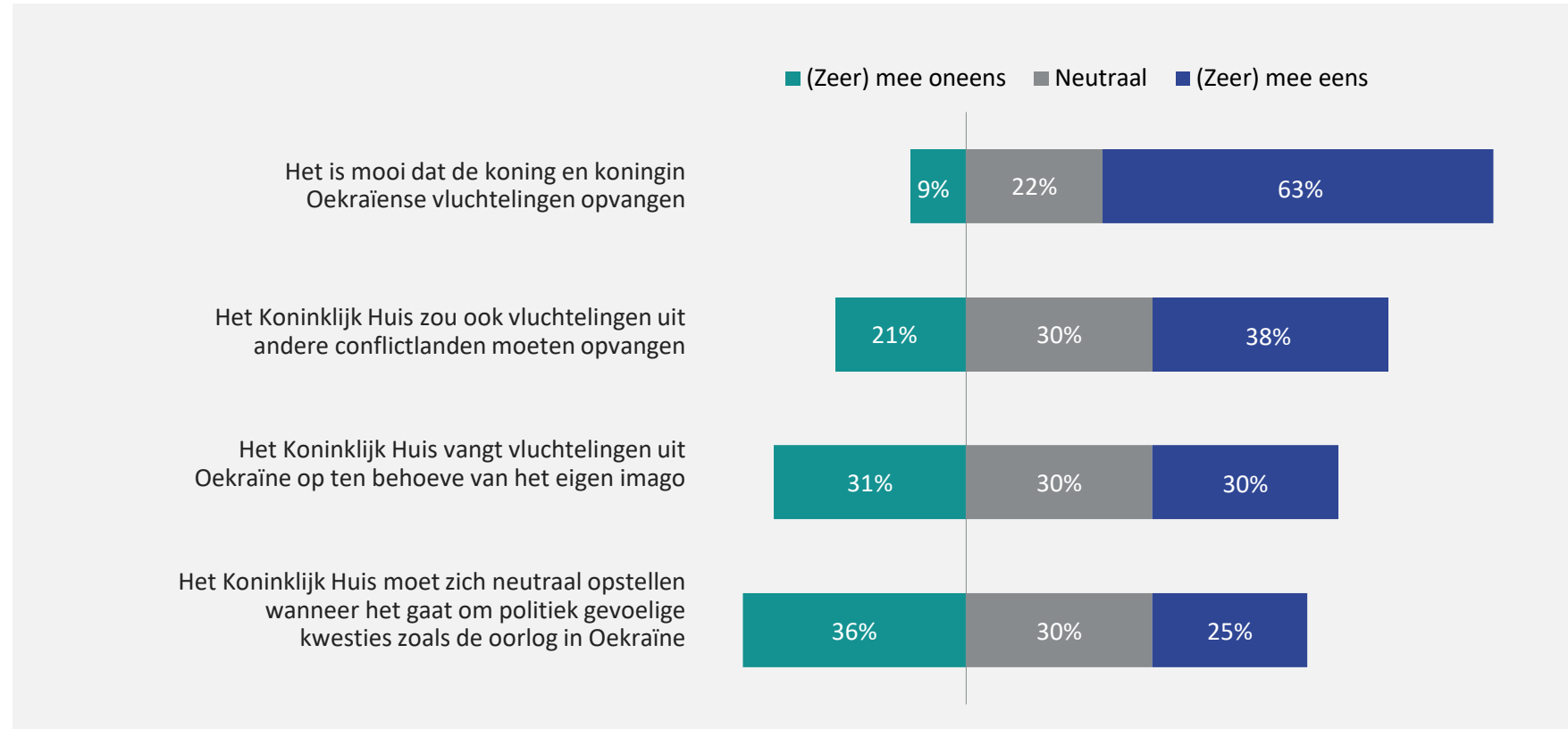
Het aandeel Nederlanders dat vindt dat Willem-Alexander en Máxima niet goed wisten wat er speelde in de samenleving, is ook gestegen (van 28% naar 36%).

Ook hier zijn jongeren kritisch. Zij denken minder vaak dat het koninklijk echtpaar zich bewust is van het maatschappelijk leed (38%) en dat ze wisten wat er speelde in de samenleving (23%).

↓ ↑ Significant lager/hoger dan 2021 (95%)

De volgende stellingen gaan over het optreden van de koning en koningin in deze coronatijden.
In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?
Basis: Nederlanders 18+ (2021 n=1000; 2022: n=1000)
Rest tot 100%: 'weet het niet/geen mening'

Bijna twee derde van de Nederlanders vindt het mooi dat het koningspaar Oekraïense vluchtelingen heeft opgevangen. Toch vindt ook een kwart dat het Koninklijk Huis zich neutraal moet opstellen over politieke kwesties

De meerderheid van de Nederlanders (63%) vindt het mooi dat de koning en koningin Oekraïense vluchtelingen hebben opgevangen. Dat ze zich hier niet neutraal mee opstellen, maakt ruim een derde van de Nederlanders (36%) niet uit.

Twee op de vijf Nederlanders (38%) vinden dat het Koninklijk Huis ook vluchtelingen uit andere conflictlanden op zou moeten vangen.

Nederlanders zijn er niet over uit of het Koninklijk Huis vluchtelingen opvangt ten behoeve van het eigen imago. Drie op de tien Nederlanders (31%) denken van niet, een vergelijkbaar aandeel (30%) denkt van wel.

Recent is bekend geworden dat koning Willem-Alexander en koningin Máxima Oekraïense vluchtelingen op gaan vangen op kasteel Het Oude Loo in Apeldoorn. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

Basis: Nederlanders 18+ (n=1000)

Rest tot 100%: 'weet het niet/geen mening'

Onderzoeksopzet

Onderzoeksopzet

Aanleiding en doelstelling

- Al sinds 2006 laat de NOS rond Koninginnedag een onderzoek uitvoeren waarin Nederlanders gevraagd wordt naar hun mening over het koningshuis en de monarchie. In 2013 werd in verband met de abdicatie op Koninginnedag een onderzoek over de troonswisseling uitgevoerd. Op 30 april 2013 volgde prins Willem-Alexander zijn moeder koningin Beatrix op als koning. Sinds 2014 is de Koninginnedag enquête dan ook vervangen door de Koningsdag enquête.
- Het doel van de Koningsdag enquête 2022 is te achterhalen wat de huidige opinie van Nederlanders is over het koningshuis, Willem-Alexander en zijn optreden als koning, en (waar mogelijk) welke veranderingen er in deze opinie zijn opgetreden in de afgelopen jaren. Dit jaar is het eerste jaar sinds de coronamaatregelen zijn opgeheven en dus een goed moment om terug te kijken op de rol van het koningshuis in de coronacrisis.

Doelgroep

- Doelgroep: Nederlanders van 18 jaar en ouder.

Methode

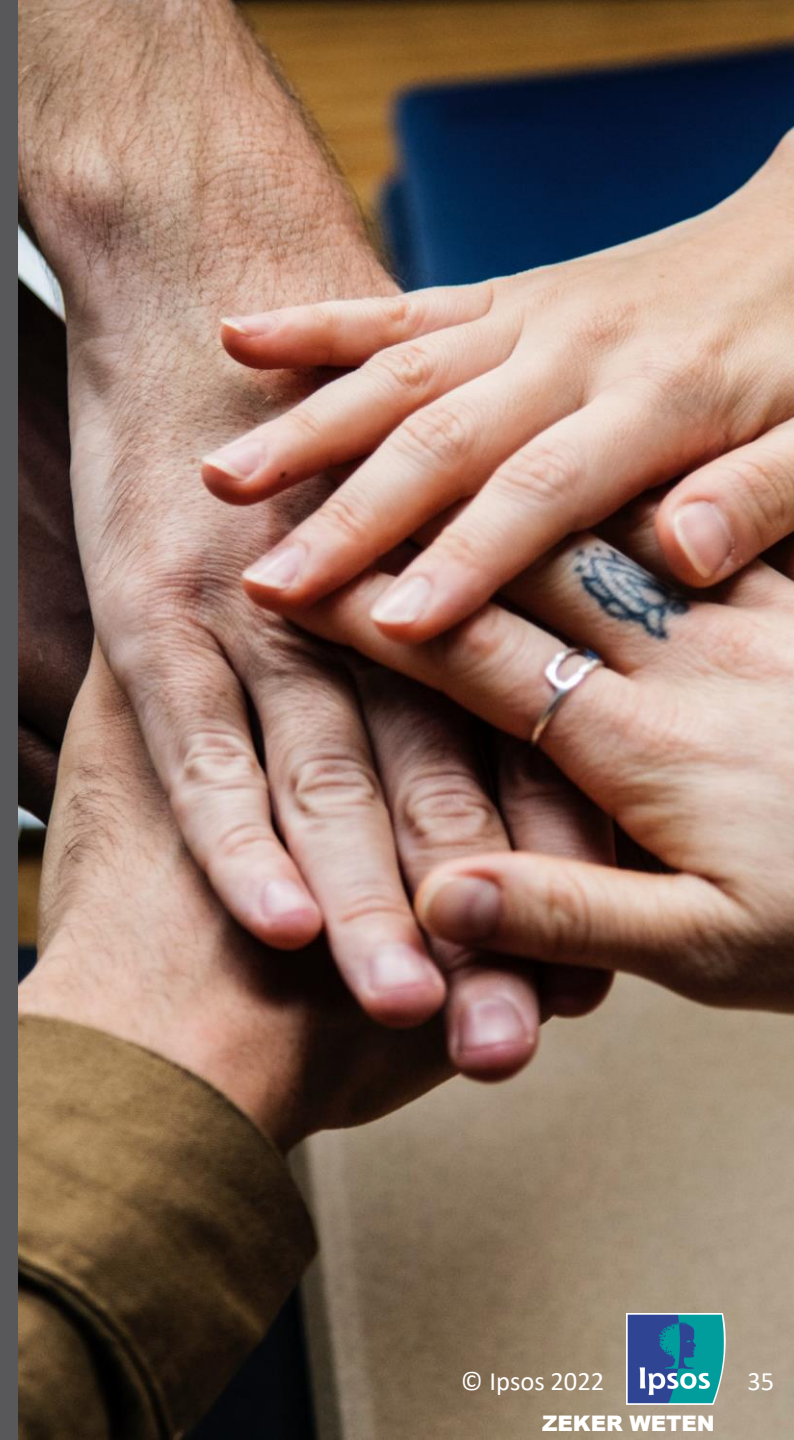
- Aanpak: 1000 online interviews.
- Veldwerkperiode: 14 april tot 19 april 2022
- Weging: De resultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, opleiding, regio, werkzaamheid en politieke voorkeur. Hierdoor zijn de resultaten een goede afspiegeling van de Nederlandse bevolking.

Ipsos is, met 16.000 onderzoekers in meer dan 80 landen, een van de grootste onderzoeksbureaus in de wereld op het gebied van marketing en publieke opinie. Al meer dan 50 jaar inspireren wij organisaties en **geven wij ze de inzichten om snel de juiste beslissingen** te kunnen nemen.

In onze visie gaat het niet om wat je weet, maar ook om alles wat je denkt te weten in twijfel te trekken. We vertrouwen op onze intuïtie, omdat deze gebaseerd is op tientallen jaren ervaring, training en kennis. We zijn steeds op zoek naar nieuwe ideeën, en zijn overal. Voor ons is onderzoek meer dan informatie alleen. We zoeken altijd de strategische uitdaging en **nieuwe manieren om slim onderzoek te doen** – in de context. Als je echt begrijpt **wat mensen beweegt**, dan kun je het verschil maken.

Bezoek ons voor meer informatie op:
<https://www.ipsos.com/nl-nl>

DANK U